

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 2010, 3, 4

Välismaalaste seadus

Vastu võetud 09.12.2009

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 22. detsembri
2009. a otsusega nr 589

1. peatükk
ÜLDOSA

1. jagu
Üldsätted

1. jaotis
Seaduse reguleerimisala

§ 1. Reguleerimisala

- (1) Käesolev seadus reguleerib välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise aluseid ning vastutust käesolevas seaduses sätestatud kohustuste rikkumise eest.
- (2) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike ning nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise ja elamise õiguslikud alused sätestab Euroopa Liidu kodaniku seadus.
- (3) Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saanute Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestab välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus.
- (4) Välisriikide diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste töötajate ja nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestavad välislepingud ja muud rahvusvahelise õiguse aktid.
- (5) Rahvusvahelise sõjalise koostöö raames Eestisse saabuvate välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestab rahvusvahelise sõjalise koostöö seadus.

§ 2. Seaduse kohaldamine

- (1) Käesoleva seaduse 2. peatüki 1. ja 2. jagu kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike perekonnaliikmete suhtes, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi.
- (2) Käesolevas seaduses sätestatud välismaalase Eestisse kutsuja regulatsiooni kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike suhtes.
- (3) Välisriikide diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste töötajate ja nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seaduslike aluste menetlusele kohaldatakse 2. peatüki 1. ja 2. jaos sätestatud.
- (4) Käesoleva seaduse sätteid kohaldatakse Eesti Vabariigile siduvas välislepingus toodud erisusi arvestades.

2. jaotis
Mõisted

§ 3. Välismaalane

Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik.

§ 4. Alaealine laps

Alaealine laps käesoleva seaduse tähenduses on alla 18-aastane isik. Alaealiseks lapseks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta isikut, kes on abielus, elab eraldi perekonnas või elab iseseisvat elu.

§ 5. Alaline elanik

Alaline elanik käesoleva seaduse tähenduses on Eestis elav Eesti kodanik või Eestis elav välismaalane, kellel on pikaajalise elaniku elamisluba või alaline elamisõigus.

§ 6. Eestis püsiv elamine

Eestis püsiv elamine käesoleva seaduse tähenduses on Eesti kodaniku või Eesti elamisluba või elamisõigust omava välismaalase Eestis viibimine vähemalt 183 päeva aasta jooksul.

§ 7. Eestis ajutine viibimine

Eestis ajutine viibimine käesoleva seaduse tähenduses on välismaalase Eestis viibimine ilma Eesti elamisloata või elamisõiguseeta.

§ 8. Eestis töötamine

Eestis töötamine käesoleva seaduse tähenduses on mis tahes tegevus Eestis töölepingu või muu lepingu alusel, samuti muu tegevus teise isiku heaks, mille puhul võib eeldada tulu või muu varalise hüve saamist, sõltumata tegevuse aluseks oleva lepingu liigist, vormist või lepingu sõlminud teise poole asukohast või elukohast, kui välisleping või seadus ei sätesta teisiti.

§ 9. Legaalne sissetulek

(1) Legaalne sissetulek käesoleva seaduse tähenduses on seaduslikult teenitud töötasu, vanemahüvitis, töötuskindlustushüvitis, seaduslikust äritegevusest või omandist saadav tulu, pension, stipendium, elatis, välisriigi makstav toetus, samuti legaalset sissetulekut omavate perekonnaliikmete tagatud ülalpidamine.

(2) Perekonnaliikme tagatud ülalpidamiseks loetakse:

- 1) vanema poolt alaealise lapse ülalpidamist;
- 2) vanema poolt täisealise lapse ülalpidamist, kui laps ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema;
- 3) vanema poolt täiskoormusega õppiva täisealise lapse ülalpidamist;
- 4) abikaasa poolt ülalpidamist;
- 5) täisealise lapse või lapselapse poolt vanema või vanavanema ülalpidamist, kui vanem või vanavanem ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema ja
- 6) eestkostja poolt eestkostetava ülalpidamist.

3. jaotis

Välismaalase õiguslik seisund Eestis

§ 10. Välismaalase õigused

(1) Eestis viibivale välismaalasele tagatakse Eesti kodanikuga võrdsed õigused ja vabadused, kui põhiseaduses, käesolevas seaduses, muus seaduses või Eestile siduvas välislepingus ei ole sätestatud teisiti.

(2) Välismaalasele tagatakse rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja rahvusvahelistest tavadest tulenevad õigused ja vabadused.

§ 11. Välismaalase kohustused

Eestis ajutiselt viibiv või Eestis elav välismaalane on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ning täitma Eestis kehtivaid õigusakte.

2. jagu

Menetluse üldsätted

§ 12. Haldusmenetluse seaduse kohaldamine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud viisamenetlusele ei kohaldata haldusmenetluse seaduse sätteid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 13. Menetluse eesmärk

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise kohustamise menetluste eesmärk on tagada, et välismaalaste Eestisse saabumine, Eestis ajutine viibimine, Eestis

elamine ja Eestist lahkumine oleks kooskõlas avalike huvidega ning vastaks avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse vajadusele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärk ei välista muude asjaolude või kaalutluste arvestamist menetluses.

§ 14. Menetluses tähtsust omavad asjaolud

(1) Menetluses võetakse arvesse välismaalase asjassepuutuvaid õigusi, mille kasutamiseks välismaalane peab enda hinnangul Eestisse saabuma, ajutiselt Eestis viibima, Eestis elama või Eestis töötama.

(2) Avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitseks võib ohu ennetamise kaalutlustel haldusakti andmisel või toimingu sooritamisel arvesse võtta menetluse läbiviimise ajal ebaselgeid asjaolusid.

§ 15. Tähtsust omavate asjaolude tõendamine

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkuma kohustamise menetlustes tulevikus aset leida võivate asjaolude hindamisel ja tõendamisel ning välismaalasega seotud ohtude ennetamisel eeldatakse, et asjaolu saabumine on tõenäoline, kui selle saabumine ei ole ilmselgelt välistatud.

(2) Haldusakti andmisel või toimingu sooritamisel arvestatakse menetluses tähtsust omavate asjaolude tõendamise võimalikkust ja nende tulevikus muutumise tõenäosust.

(3) Kui toiming sooritati või haldusakt anti tulevikus aset leida võivaid asjaolusid arvestades, ei mõjuta asjaolu saabumine või mittesaabumine toimingu või haldusakti õiguspärasust.

§ 16. Haldusorgani ametnike pädevus

Käesolevast seadusest tulenevate toimingute sooritamiseks ja haldusaktide andmiseks haldusorgani nimel määrab haldusorgani juht haldusorganisiseselt selleks pädevad ametnikud, kui seaduses või määruses ei ole sätestatud teisiti.

§ 17. Haldusmenetlusteovõime

Vähemalt 15-aastane alaealine võib teha käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid ja osaleda menetluses iseseisvalt, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 18. Kaasaaitamiskohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud igati kaasa aitama välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise korraldamise menetlustes tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamisele.

(2) Kaasaaitamiskohustus on ka välismaalase esindajal.

§ 19. Tõendamiskohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud tõendama välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise korraldamise menetlustes Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse andmisel, omamisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel tähtsust omavaid asjaolusid.

(2) Välismaalase ja muu asjassepuutuva isiku tõendamiskohustus hõlmab kirjalike ja suuliste seletuste andmise kohustust ning tõendite esitamise kohustust.

§ 20. Teavitamiskohustus

(1) Välismaalasel ja muul asjassepuutuval isikul on kohustus teavitada haldusorganit välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse andmisel, omamisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel tähtsust omavate asjaolude muutumisest ja äralangemisest.

(2) Teavitamiskohustus hõlmab muu hulgas välismaalase ja muu asjassepuutuva isiku kohustust teavitada haldusorganit menetluse läbiviimise ajal menetluse läbiviimist puudutada võivate asjaolude, sealhulgas oma kontaktandmete või esindaja muutumisest.

§ 21. Menetlustoimingutel osalemise kohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud menetlustoimingute läbiviimiseks ilmuma haldusorgani kutsel isiklikult haldusorgani asukohta.

(2) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud osalema menetlustoimingute läbiviimisel.

(3) Menetlustoimingutel osalemise kohustuse täitmata jätmise korral jäetakse soodustav haldusakt andmata või taotletud toiming sooritamata.

§ 22. Toimingute sooritamine isiklikult

(1) Kui menetlustoiminguid tuleb seadusest või menetlustoimingu olemusest tulenevalt sooritada isiklikult, on isik kohustatud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta.

(2) Kui Eestis viibiva isiku tervises seisund püsivalt ei võimalda tal pädeva haldusorgani asukohta isiklikult ilmuda ja isiklik ilmumine on nõutav, võib pädev haldusorgan võimaluse korral tuvastada isiku, kontrollida isikusamasust, võtta isikult biomeetrilisi andmeid ja teha muid menetlustoiminguid tema elukohas või viibimiskohas Eestis.

(3) Kui menetlustoiminguid tuleb seadusest või menetlustoimingu olemusest tulenevalt sooritada isiklikult, ei tohi menetlusosaline kasutada menetlustoimingu sooritamiseks esindajat, sooritada menetlustoimingu posti teel ega elektrooniliselt.

§ 23. Toimingute sooritamine esindaja kaudu

(1) Käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid võib isik sooritada esindaja kaudu, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kui käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid sooritatakse esindaja kaudu, siis tuvastab haldusorgan esindaja isiku või kontrollib tema isikusamasust.

(3) Kui käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid sooritatakse esindaja kaudu, on esindaja kohustatud esindusõigust tõendama ja haldusorgan tuvastab tema esindusõiguse.

(4) Haldusorgan võib isikult nõuda menetlustoimingute isiklikku sooritamist ka siis, kui esindaja kasutamine on lubatud.

§ 24. Isiku tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine

(1) Käesolevast seadusest tulenevate menetlustoimingute sooritamisel on haldusorgan kohustatud tuvastama isiku või kontrollima isiku isikusamasust.

(2) Isik on kohustatud võimaldama oma isiku tuvastamist ja isikusamasuse kontrollimist.

(3) Kui välismaalase või muu asjassepuutuva isiku isikut ei ole võimalik tuvastada või tema isikusamasust kontrollida, jäetakse soodustav haldusakt andmata või taotletud toiming sooritamata.

§ 25. Isiku tuvastamine isikut tõendava dokumendi alusel

(1) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel esitama isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks isikut tõendava dokumendi.

(2) Isik tuvastatakse ja tema isikusamasust kontrollitakse isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi alusel või välisriigi reisidokumendi alusel.

(3) Kui alla 15-aastasele välismaalasele ei ole välja antud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumenti, siis tuvastatakse tema isik seadusliku esindaja ütluste ja muude tõendite alusel.

(4) Kui välismaalasel ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumenti, siis vajaduse korral tuvastatakse tema isik või kontrollitakse isikusamasust muude tõendite alusel.

§ 26. Isiku tuvastamine biomeetriliste andmete põhjal

(1) Isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks võib välismaalaselt ning muult asjassepuutuvalt isikult võtta biomeetrilisi andmeid ja neid töödelda.

(2) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel võimaldama biomeetriliste andmete võtmist.

§ 27. Isiku tuvastamine DNA-andmete põhjal

(1) Isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks võib välismaalaselt võtta DNA-proovi ja vastavaid andmeid töödelda, kui teisiti ei ole võimalik välismaalase isikut tuvastada või tema isikusamasust kontrollida.

(2) Alaealiselt DNA-proovi võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega.

(3) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel võimaldama DNA-proovi võtmist.

§ 28. Isiku tuvastamine muude tõendite põhjal

Haldusorgan võib isiku tuvastada või isikusamasust kontrollida käesolevas seaduses nimetatata muude haldusorganile teadaolevate andmete põhjal, sealhulgas varasemalt isiku suhtes läbiviidud menetlustes kogutud või andmekogudes töödeldavate andmete põhjal.

§ 29. Taotluse vorm, esitatavad andmed ja lisatavad tõendid

(1) Käesolevast seadusest tulenevate haldusaktide andmise ja toimingute sooritamise taotlemiseks peab isik esitama vormikohase taotluse.

(2) Isik peab taotluses esitama kõik taotluses ettenähtud andmed.

(3) Isik peab taotlusele lisama kõik ettenähtud tõendid.

(4) Isik võib esitada taotluse ja sellele lisatud tõendid eesti, vene või inglise keeles.

§ 30. Välisriigis väljaantud dokument

(1) Välisriigis väljaantud muukeelne dokument peab olema tõlgitud eesti, vene või inglise keelde ning tõlke õigsus peab olema notariaalselt kinnitatud.

(2) Välisriigis väljaantud dokument peab olema legaliseeritud või kinnitatud apostilliga, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 31. Täiendavate andmete ja tõendite esitamine

(1) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel esitama täiendavaid või täpsustavaid andmeid või tõendeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta.

(2) Kui isik ei esita haldusorganile nõutud tõendeid või andmeid ja haldusorganil ei ole võimalik neid saada mõistliku pingutusega või mõistliku aja jooksul, võib haldusorgan jätta taotluse läbi vaatamata või toimingu sooritamata.

§ 32. Taotluse ja tõendi allkirjastamine

(1) Taotluse ja esitatava tõendi allkirjastab isik isiklikult.

(2) Alla 15-aastase alaealise või piiratud teovõimega isiku taotluse ja esitatava tõendi allkirjastab tema seaduslik esindaja.

(3) Taotluse allkirjastamisega kinnitab isik, et ta ei ole esitanud taotluses valeandmeid ega lisanud taotlusele võltsitud tõendeid.

(4) Taotluse allkirjastamisega kinnitab isik, et ta on teadlik temaga seonduvalt töödeldavate isikuandmete koosseisust, andmete töötlemise eesmärgist, ulatusest, viisist ja kolmandatele isikutele edastamise lubatavusest.

(5) Haldusorgan võib nõuda isikult esitatud tõendi või selle koopia allkirjastamist. Tõendi või selle koopia allkirjastamisega kinnitab isik, et esitatud tõend on originaaldokument, see ei sisalda valeandmeid ja seda ei ole võltsitud. Dokumendi koopia allkirjastamisega kinnitab isik, et koopia vastab originaaldokumendile.

(6) Kui isik ei ole võimeline taotlust või tõendit allkirjastama, teeb haldusorgan taotlusele või tõendile märke allkirja puudumise ja selle põhjuse kohta. See on samaväärne taotluse või tõendi allkirjastamisega.

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka menetluse algatamiseks esitatud avaldustele ja menetluse käigus esitatud avaldustele.

§ 33. Menetlustähtaeg

(1) Käesolevast seadusest tulenevate menetluste läbiviimise tähtajad sätestatakse käesoleva seaduse alusel antavate määrustega.

(2) Kui menetluse läbiviimise tähtaega ei ole määrusega sätestatud, määrab menetluse läbiviimise tähtaja haldusorgan.

(3) Määrusega kehtestatav ega haldusorgani määratav menetlustähtaeg ei tohi ületada kuut kuud.

§ 34. Menetlustähtaja pikendamine

(1) Haldusorgan võib menetlustähtaega pikendada, kui menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamine või tõendite kogumine ei ole võimalik sätestatud menetlustähtaja jooksul.

(2) Menetlustähtaja igakordsel pikendamisel ei tohi haldusorgani määratav uus menetlustähtaeg ületada esialgset menetlustähtaega.

§ 35. Menetlustähtaja ennistamine

(1) Kui toimingute sooritamise tähtaeg on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib haldusorgan omal algatusel või isiku taotlusel tähtaja ennistada, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Menetlustähtaja ennistamise põhjendatud avaldus tuleb esitada viivitamata pärast menetlustoimingute sooritamist takistava asjaolu äralangemist.

(3) Menetlustähtaja ennistamise avalduse esitamine ega menetlustähtaja ennistamine ei muuda välismaalase Eestis viibimist seaduslikuks, kui välismaalasel puudub seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks või elamiseks.

§ 36. Teavitamine

(1) Käesoleva seaduse alusel antud haldusaktidest ja sooritatud toimingutest teavitatakse isikut, kui teavitamine on ette nähtud käesoleva seaduse või selle alusel antud määrusega.

(2) Isikut teavitatakse taotluses või avalduses näidatud kontaktandmete kohaselt või Eestis registreeritud elukoha aadressi kohaselt, kui isik ei ole avaldanud soovi saada teavet teistsuguste kontaktandmete või elukohaandmete kohaselt.

(3) Käesoleva seaduse alusel antud soodustavast haldusaktist või taotletud toimingute sooritamise teavitatakse isikut haldusorgani veebilehe kaudu isikuandmeid avaldamata, e-posti teel või muul sobival viisil.

(4) Koormava haldusakti võib isikule kätte toimetada posti teel või haldusorgani asukohas.

(5) Kui isik kasutab menetluse läbiviimisel esindajat, loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud haldusorgani poolt isiku teavitamise kohustus täidetuks esindaja teavitamisega.

§ 37. Haldusakti kättetoimetamine posti teel

(1) Käesoleva seaduse alusel antud koormava haldusakti võib isikule kätte toimetada posti teel tähtkirjaga.

(2) Kui haldusakti kättetoimetamine käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil ei õnnestunud, võib haldusorgan avaldada haldusakti aadressaadi isikuandmed ja haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel. Haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks.

§ 38. Haldusakti kättetoimetamine haldusorgani asukohas

(1) Haldusorgan võib isikule määrata tähtpäeva või tähtaja, millal isik on kohustatud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta haldusakti kättesaamiseks.

(2) Kui isik mõjuva põhjuseta ei ilmu määratud tähtpäeval või määratud tähtaja jooksul haldusorgani asukohta, võib haldusorgan avaldada haldusakti aadressaadi isikuandmed ja haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel. Haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks.

§ 39. Menetlusdokumentide teatavaks tegemine

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise kohustamise menetlustes võib menetlusdokumendi, sealhulgas kutse haldusorgani asukohta ilmutamiseks, edastada isikule haldusorgani veebilehe kaudu isikuandmeid avaldamata, e-posti teel, posti teel, haldusorgani asukohas või muul sobival viisil. Menetlusdokumendi edastamise viisi valib haldusorgan.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil, mis haldusorgani hinnangul pidi kõige suurema tõenäosusega tagama menetlusdokumendi kättetoimetamise, ei õnnestunud isikule menetlusdokumendi kätte toimetada, võib haldusorgan avaldada menetlusosalise isikuandmed ja menetlusdokumendi sisu haldusorgani veebilehel. Menetlusdokumendi, sealhulgas kutse sisu haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse menetlusdokument isikule kättetoimetatuks.

§ 40. Haldusakti kättetoimetamine, kui isiku asukoht ei ole teada

(1) Kui isiku asukoht ei ole haldusorganile teada ja haldusorganil ei ole mõistliku aja jooksul või mõistliku pingutusega õnnestunud isiku asukohta välja selgitada, võib haldusakti adressaadi isikuandmed ja nii soodustava kui ka koormava haldusakti resolutiivosa või menetluskohanduse, sealhulgas kutse sisu avaldada haldusorgani veebilehel.

(2) Haldusakti resolutiivosa või menetluskohanduse sisu avaldamisega haldusorgani veebilehel loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks ning menetluskohandus kättetoimetatuks.

§ 41. Riigilõiv

(1) Riigilõivu tasutakse riigilõivuseaduses sätestatud määras järgmiste toimingute sooritamise ja haldusaktide andmise taotluste läbivaatamise eest:

- 1) elamisloa taotluse, elamisloa pikendamise taotluse ja elamisloa taastamise taotluse läbivaatamine;
- 2) tööloa taotluse läbivaatamine;
- 3) elamisloa andmete välisriigi reisidokumendi kandmise taotluse läbivaatamine;
- 4) viisataotluse ja viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamine ja
- 5) lühiajalise töötamise registreerimine.

(2) Taotluse läbi vaatamata jätmisel riigilõivu ei tagastata.

§ 42. Menetluskohanduste säilitamine

Isiku taotlust, avaldust, tõendit, protokollit, andmeid kutse saatmise ja dokumendi kättetoimetamise kohta ning muid menetluskohandusi säilitatakse Euroopa Liidu õigusaktides, arhiiviseaduses ja selle alusel antud määrustes ettenähtud korras.

2. peatükk

EESTIS AJUTINE VIIBIMINE JA LÜHIAJALINE TÖÖTAMINE

1. jagu

Eestis ajutine viibimine

1. jaotis

Eestisse saabumise ja Eestis ajutise viibimise alused

§ 43. Seaduslikud alused Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks

(1) Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus. Välismaalase Eestis ajutise viibimise seaduslikud alused on:

- 1) Eesti pädeva asutuse antud viisa;
- 2) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud viisa, kui viisa tingimused ei välista Eestis viibimise õigust;
- 3) välislepingust vahetult tulenev õigus Eestis viibida;
- 4) Vabariigi Valitsuse otsusest viisanõudest loobumise kohta tulenev õigus Eestis viibida;
- 5) vahetult seadusest, kohtulahendist või haldusaktist tulenev õigus või kohustus Eestis viibida;
- 6) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisloa ja
- 7) Välisministeeriumi antud diplomaadi- või teenistuskart välisriigi diplomaatilise esinduse ja konsulaarasutuse ning rahvusvahelise organisatsiooni esinduse Eestisse akrediteeritud personalile, nende perekonnaliikmetele ja erapersonalile.

(2) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud pikaajaline viisa on välismaalase Eestis viibimise seaduslik alus Eestist läbisõidul eesmärgiga saabuda viisa väljastanud liikmesriigi territooriumile.

(3) Eestis kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu ja arestialuse Eestis viibimise seaduslik alus on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 sätestatud seaduslik alus ja neil ei pea kinnipidamisasutuses viibimise ajal olema Eestis viibimiseks muud käesolevas seaduses ega muus seaduses sätestatud seaduslikku alust.

§ 44. Eestis ajutise viibimise tähtajad

(1) Välismaalane võib Eestis viibida viisaga kindlaks määratud tingimustel.

(2) Selle välisriigi kodanik, kellel on sõlmitud leping viisavaba liikumise kohta või kelle suhtes on viisanõudest loobutud, võib Eestis viibida kuni 90 kalendripäeva kuue kuu jooksul, kui välisleping ei sätesta teisiti.

(3) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisloa alusel võib Eestis viibida kuni 90 kalendripäeva kuue kuu jooksul.

(4) Välismaalasest laevapere liikme võib transiitreisijana lubada Eestisse, kui Eestisse saabumise eesmärk on Eesti sadamas asuval laeval laevapere liikmena töötamise alustamine või töötamise lõpetamine või tööle asumine teisele Eesti sadamas asuvale laevale või välislepingus ettenähtud juhtudel siirdumine laevale teises riigis või päritoluriiki tagasipöördumine.

§ 45. Tervisekindlustusleping

(1) Eestis ajutiselt viibival ja viibimisaja pikendamist taotleval välismaalasel peab olema tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise Eestis viibimise ajal.

(2) Tervisekindlustuslepingut ei pea välismaalasel olema:

- 1) kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik;
- 2) kui tal on kindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga;
- 3) välislepingus sätestatud juhul või
- 4) kui tema haigusest või vigastusest tingitud kulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon.

2. jaotis

Eestis ajutise viibimise aja pikendamine

§ 46. Viibimisaja pikendamise tingimused

(1) Eestis ajutise viibimise seadusliku alusega lubatud viibimisaega (edaspidi käesolevas jaos *viibimisaeg*) üldjuhul ei pikendata.

(2) Erandina võib viibimisaega pikendada kuni 90 päeva, kui on ilmnunud asjaolu, mis ei olnud välismaalasele enne Eestisse saabumist teada, või uus asjaolu, mis tekkis pärast välismaalase Eestisse saabumist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaoluna, mis eeldab välismaalase jätkuvat Eestis ajutist viibimist või takistab tema Eestist lahkumist, käsitatakse vähemalt ühte järgmistest põhjustest:

- 1) vääramatu jõud (*force majeure*);
- 2) humaanne põhjus;
- 3) mõjuv ametialane põhjus ja
- 4) mõjuv isiklik põhjus.

(4) Vahetult seadusest, kohtulahendist või haldusaktist tulenevat õigust või kohustust Eestis viibida käesoleva seaduse alusel ei pikendata.

§ 47. Viibimisaja pikendamise taotluse õiguslik mõju

Viibimisaja pikendamise taotluse esitamine ei ole välismaalase Eestis viibimise seaduslik alus ega lükka tema Eestist lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 48. Viibimisaja pikendamisest keeldumine

(1) Viibimisaja pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalase suhtes esineb viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise aluseks olev asjaolu;
- 2) viibimisaja pikendamise taotlus ei ole esitatud tähtaegselt;
- 3) viibimisaja pikendamise taotlemisel on esitatud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente;
- 4) välismaalane ei esita haldusorgani nõudmisel ja määratud tähtajaks andmeid ja tõendeid;
- 5) on kahtlus, et välismaalase viibimisaja pikendamise eesmärk ei vasta tegelikule Eestis jätkuva viibimise eesmärgile;
- 6) välismaalase viibimisaja pikendamise taotlus ei ole põhjendatud;
- 7) välismaalase usaldusväärsuses on põhjust kahelda;
- 8) välismaalase reisidokument ei vasta kehtestatud nõuetele;
- 9) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument või
- 10) esinevad muud viibimisaja pikendamist välistavad asjaolud.

(2) Kui välismaalase Eestis ajutise viibimise seaduslik alus on Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisluba, ei tohi viibimisaja pikendamisel viibimisaja kehtivusaeg üldjuhul ületada tema elamisloa kehtivusaega.

§ 49. Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjendamine

(1) Viibimisaja pikendamisest keeldumist ei põhjendata.

(2) Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 50. Viibimisaja pikendamise otsustamise pädevus

(1) Viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Välisriigi diplomaatilise esinduse ja konsulaarasutuse ning rahvusvahelise organisatsiooni esinduse Eestisse akrediteeritud personalile, nende perekonnaliikmetele ja erapersonalile antud diplomaadi- või teenistuskaardiga lubatud viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Välisministeerium.

3. jaotis *Eestis ajutise viibimise aja ennetähtaegne lõpetamine*

§ 51. Viibimisaja ennetähtaegne lõpetamine

(1) Viibimisaja ennetähtaegne lõpetamine on välismaalase Eestis ajutise viibimise seadusliku alusega, välja arvatud viisaga, lubatud Eestis viibimise aja lühendamine.

(2) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel lühendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seadusliku alusega lubatud viibimisaega ühekordselt.

(3) Viibimisaja võib ennetähtaegselt lõpetada igal ajal enne välismaalase Eestisse saabumist, piiripunktis või välismaalase Eestis viibimise ajal.

§ 52. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alused

(1) Viibimisaeg lõpetatakse ennetähtaegselt, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumise eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalane on kuuekuulise ajavahemiku jooksul juba viibinud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil kolm kuud;
- 5) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades riigis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 6) välismaalase suhtes kehtib Eesti kohaldatud sissesõidukeeld või Schengeni konventsiooni liikmesriigi kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld ja
- 7) välismaalane võib kujutada ohtu Euroopa Liidu mis tahes liikmesriigi avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele.

(2) Alus arvata, et välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumise väidetav eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 mõistes, on eelkõige, kui:

- 1) on kahtlus, et välismaalane ei lahku seadusliku aluse lõppedes Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt;
- 2) on kahtlus, et välismaalane võib rikkuda Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ajutise viibimise tingimusi;
- 3) on põhjust kahelda välismaalase usaldusväärsuses või
- 4) välismaalane ei vasta Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ajutise viibimise tingimusele.

(3) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alusena kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud alust eelkõige, kui:

- 1) välismaalasel puuduvad nõutavad piisavad rahalised vahendid tema Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibimise ja sealt lahkumise kulude kandmiseks või tema majutuse tagamiseks või
- 2) välismaalase tervisekindlustusleping lõpeb enne lubatud viibimisaja lõppemist.

(4) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alusena kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud alust eelkõige, kui:

- 1) välismaalast on karistatud süüteo eest või
- 2) välismaalase suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu.

(5) Viibimisaega ei lõpetata ennetähtaegselt, kui välismaalase Eestis ajutine viibimine on vajalik humaansetel kaalutlustel, riiklikest huvidest lähtuvalt või rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

§ 53. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise põhjendamine

(1) Viibimisaja ennetähtaegset lõpetamist ei põhjendata.

(2) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 54. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise õiguslikud tagajärjed

(1) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel enne välismaalase Eestisse saabumist või piiripunktis välismaalast Eestisse ei lubata ja ta saadetakse tagasi riigipiiri seaduses sätestatud korras.

(2) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel on välismaalane kohustatud viivitamata Eestist lahkuma. Lahkumiskohustus võidakse viivitamata täita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

§ 55. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise pädevus

Viibimisaja lõpetab ennetähtaegselt Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

2. jagu Viisa

1. jaotis Viisa liigid

§ 56. Viisa

Viisa on välismaalasele antav luba Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks ja Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis ajutiseks viibimiseks vastavalt viisaga määratud tingimustele, kui seadus ei sätesta teisiti.

§ 57. Viisa liigid

Viisa liigid on:

- 1) lennujaama transiidiviisa;
- 2) lühiajaline viisa ja
- 3) pikaajaline viisa.

§ 58. Lennujaama transiidiviisa

Lennujaama transiidiviisa võib välismaalasele anda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58) (edaspidi *viisaeeskiri*), sätestatud alustel.

§ 59. Lühiajaline viisa

Lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud alustel.

§ 60. Pikaajaline viisa

- (1) Pikaajalise viisa võib anda välismaalasele ühe- või mitmekordseks ajutiseks Eestis viibimiseks.
- (2) Pikaajalise viisa võib anda kehtivusajaga kuni 24 kuud, kui käesolev seadus või välisleping ei sätesta teisiti.
- (3) Pikaajalise viisa võib anda kuni kuuekuulise viibimisajaga kaheteistkümne järjestikuse kuu jooksul, kui välisleping ei sätesta teisiti.
- (4) Kui välismaalane taotleb viisat lühiajaliseks Eestis töötamiseks, peab tema lühiajaline Eestis töötamine olema eelnevalt Politsei- ja Piirivalveametis registreeritud.
- (5) Kui välismaalasele antakse viisa lühiajaliseks Eestis töötamiseks, siis antakse välismaalase abikaasale, alaealisele lapsele või täisealisele lapsele, kes ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema, viisa samadel tingimustel kui nimetatud välismaalasele.

2. jaotis Viisa andmine ja andmisest keeldumine

1. alljaotis Viisa andmine

§ 61. Viisaga kindlaks määratavad tingimused

- (1) Viisaga määratakse kindlaks järgmised tingimused:
  - 1) kehtivusaeg – ajavahemik, mille jooksul viisa kehtib ühe-, kahe- või mitmekordseks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks, seal viibimiseks ja sealt lahkumiseks;
  - 2) viibimisaeg – päevade arv, mille kestel võib välismaalane viisa kehtivusajal Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis viibida;
  - 3) kordsus – viisa kehtivusaja jooksul välismaalasele Schengeni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiste lubatud arv ja

4) territoriaalne kehtivus – ühe või mitme Schengeni konventsiooni liikmesriigi territoorium või lennujaama transiiditsoon, kus välismaalane võib viibida tingimusel, et viisaruumi sisenetakse ja sealt lahkutakse territoriaalse kehtivusega määratud riigi territooriumi kaudu.

(2) Välismaalane on kohustatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni saabumise, seal viibimise ja sealt lahkumise puhul järgima viisaga määratud tingimusi.

§ 62. Viisa andmise tingimused

(1) Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud tingimustel.

(2) Pikaajalise viisa võib anda välismaalasele, kui:

- 1) tal on kehtiv reisidokument;
- 2) on tõendatud tema kavandatava Eestis viibimise eesmärk ja põhjus ning need on kooskõlas välismaalase Eestis ajutist viibimist reguleerivates õigusaktides sätestatuga;
- 3) on tõendatud, et tema majutus- ja viibimiskulud on Eestis viibimise ajal kaetud;
- 4) ta tõendab kavatsust lahkuda Eestist hiljemalt viibimisaja lõppemisel;
- 5) on tõendatud, et tema kulud tagasipöördumiseks oma päritolumaale või Eestist lahkumiseks mõnda teise riiki, kuhu tal on õiguslik alus siseneda, on kaetud, ja
- 6) tal on kehtiv tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise viisa kehtivusajal, mitmekordse viisa puhul esimese kavandatud viibimisaja lõppemiseni.

(3) Tervisekindlustuslepingut ei pea pikaajalise viisa puhul olema, kui välismaalane on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik või välismaalase ravikulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon või välislepingus sätestatud juhul.

§ 63. Viisa andmine piiripunktis

(1) Üldjuhul piiripunktis viisat ei anta.

(2) Piiripunktis võib anda lühiajalise viisa viisaeeskirjas sätestatud alustel ja tingimustel.

(3) Lennujaama transiidiviisat ja pikaajalist viisat piiripunktis ei anta.

§ 64. Teave viisa andmise kohta

Viisa andmise asjaolusid ega nendega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

2. alljaotis Viisa andmisest keeldumine

§ 65. Viisa andmisest keeldumise alused

(1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa andmisest keeldutakse viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajalise viisa andmisest keeldutakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav reisieesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades Eestis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 5) välismaalase suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld;
- 6) välismaalane võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele ja
- 7) on põhjendatud alus kahelda välismaalase esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu õigsuses, tema avalduste usaldusväärsuses või tema kavatsuses lahkuda Eestist enne pikaajalise viisa kehtivusaja lõppu.

§ 66. Viisa andmisest keeldumise põhjendamine

(1) Viisa andmisest keeldumist ei põhjendata.

(2) Välismaalasele ega muule isikule ei avaldata viisa andmisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet.

3. jaotis Viisaga määratud viibimisaja pikendamine ja pikendamisest keeldumine

§ 67. Viisaga määratud viibimisaja pikendamise tingimused

- (1) Viisaga määratud viibimisaega (edaspidi käesolevas jaos *viibimisaeg*) üldjuhul ei pikendata.
- (2) Lühiajalise viisaga ja lennujaama transiidiviisaga määratud viibimisaega pikendatakse viisaeeskirjas sätestatud alustel.
- (3) Erandina võib pikaajalise viisaga määratud viibimisaega pikendada kuni 90 päeva, kui on ilmnunud asjaolu, mis ei olnud enne viisa alusel Eestisse saabumist välismaalasele teada, või uus asjaolu, mis tekkis pärast viisa andmist ja välismaalase Eestisse saabumist.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaoluna, mis eeldab välismaalase jätkuvat Eestis ajutist viibimist või takistab tema Eestist lahkumist, käsitatakse vähemalt ühte järgmistest põhjustest:
  - 1) vääramatu jõud (*force majeure*);
  - 2) humaanne põhjus;
  - 3) mõjuv ametialane põhjus ja
  - 4) mõjuv isiklik põhjus.
- (5) Viisaga määratud viibimisaja pikendamisel kauemaks kui viisa kehtivusaeg, pikeneb viisa kehtivusaeg viisaga määratud viibimisaja lõppemiseni.

§ 68. Tervisekindlustusleping

- (1) Viibimisaja pikendamist taotleval välismaalasel peab olema tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise Eestis ajutise viibimise ajal.
- (2) Tervisekindlustuslepingut ei pea välismaalasel olema:
  - 1) kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik;
  - 2) kui tal on kindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga;
  - 3) välislepingus sätestatud juhul või
  - 4) kui tema haigusest või vigastusest tingitud kulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon.

§ 69. Viibimisaja pikendamise taotluse õiguslik mõju

Viibimisaja pikendamise taotluse esitamine ei ole välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ega Eestis ajutise viibimise seaduslik alus ega lükka tema Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt ega Eestist lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 70. Viibimisaja pikendamisest keeldumine

Viibimisaja pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalase suhtes esineb viisa andmisest keeldumise aluseks olev asjaolu;
- 2) viibimisaja pikendamise taotlus ei ole esitatud tähtaegselt;
- 3) viibimisaja pikendamise taotlemisel on esitatud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente;
- 4) välismaalane ei esita haldusorgani nõudmisel ja määratud tähtajaks andmeid ja tõendeid;
- 5) on kahtlus, et välismaalase viibimisaja pikendamise eesmärk ei vasta tegelikule Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil või Eestis jätkuva viibimise eesmärgile;
- 6) välismaalase viibimisaja pikendamise taotlus ei ole põhjendatud;
- 7) välismaalase usaldusväärsuses on põhjust kahelda;
- 8) välismaalase reisidokument ei vasta kehtestatud nõuetele;
- 9) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument või
- 10) esinevad muud viibimisaja pikendamist välistavad asjaolud.

§ 71. Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjendamine

- (1) Viibimisaja pikendamisest keeldumist ei põhjendata.
- (2) Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

4. jaotis
Viisa kehtivus

1. alljaotis
Viisa kehtivuse lõppemine

§ 72. Ühekordse viisa kehtivuse lõppemine

- (1) Ühekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:
  - 1) viisa kehtivusaaja lõppemisel;
  - 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;

- 3) välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(2) Ühekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalase Eestist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

§ 73. Mitmekordse viisa kehtivuse lõppemine

(1) Mitmekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist varem;
- 4) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 5) viisa tühistamisel või
- 6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(2) Mitmekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Eestist varem;
- 4) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Eestist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 5) viisa tühistamisel või
- 6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

§ 74. Välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt, Eestist ja lennujaama transiiditsoonist lahkumise kohustus

Hiljemalt viisa kehtivuse lõppemise ajaks on välismaalane kohustatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt, Eestist või lennujaama transiiditsoonist lahkuma.

2. alljaotis

Viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

§ 75. Viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

Viisa tühistamine ja viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine haldusmenetluse seaduse mõistes.

§ 76. Viisa tühistamine

- (1) Viisa tühistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine tagasiulatavalt algusest peale.
- (2) Viisa tühistatakse, kui ilmneb, et selle andmise ajal ei olnud viisa andmise tingimused täidetud.

§ 77. Viisa kehtetuks tunnistamine

- (1) Viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine edasiulatavalt otsuse tegemise hetkest alates.
- (2) Viisa tunnistatakse kehtetuks, kui ilmneb, et selle andmiseks vajalikud tingimused ei ole enam täidetud.

§ 78. Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise alused

(1) Lühiajaline viisa ja lennujaama transiidiviisa tühistatakse ja tunnistatakse kehtetuks viisaeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajaline viisa tühistatakse ja tunnistatakse kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav reisieesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades Eestis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 5) välismaalase suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld;
- 6) välismaalane võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele ja
- 7) on põhjendatud alus kahelda välismaalase esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu õigsuses, tema avalduste usaldusväärsuses või tema kavatsuses lahkuda Eestist enne pikaajalise viisa kehtivusaja lõppu.

§ 79. Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise põhjendamine

(1) Viisa tühistamist ja kehtetuks tunnistamist ei põhjendata.

(2) Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise põhjust ega sellega seotud asjaolusid ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 80. Välismaalase lahkumiskohustus

(1) Viisa tühistamise või kehtetuks tunnistamise korral on Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibiv välismaalane kohustatud viivitamata Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkuma, kui välismaalasel puudub riigis ajutiseks viibimiseks või elamiseks seaduslik alus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lahkumiskohustus võidakse viivitamata sundtäita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

5. jaotis *Viisamenetlus*

1. alljaotis Pädevus

§ 81. Eesti välisesinduses viisa andmise pädevus

Viisa andmise või andmisest keeldumise Eesti välisesinduses otsustab konsulaarametnik.

§ 82. Viisa andmise kooskõlastamine

(1) Konsulaarametnik on kohustatud viisa andmise kooskõlastama siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutustega.

(2) Kui siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus ei kooskõlasta viisa andmist, peab konsulaarametnik viisa andmisel oma otsust viisaregistris põhjendama.

(3) Teavet viisa andmise kooskõlastamise kohta ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

(4) Viisa andmise kooskõlastamine korraldatakse viisaregistri kaudu.

(5) Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud juhul kooskõlastatakse viisa andmine Schengeni konventsiooni liikmesriikidega.

§ 83. Piiripunktis viisa andmise pädevus

Piiripunktis erandina viisa andmise või andmisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 84. Viibimisaja pikendamise pädevus

Viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 85. Viisa tühistamise pädevus

(1) Viisa tühistamise otsustab Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

(2) Eesti riigipiirile, transiiditsooni või ajutisele kontrolljoonele saabunud välismaalase viisa tühistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 86. Viisa kehtetuks tunnistamise pädevus

Viisa tunnistab kehtetuks Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

§ 87. Viisanõudest loobumise pädevus

Vabariigi Valitsus võib otsustada viisanõudest loobumise kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.03.2001, lk 1–7).

§ 88. Esindamisega seotud kokkulepete sõlmimise pädevus

Vabariigi Valitsus võib välisriikidega sõlmida viisaküsimustes Eesti Vabariigi esindamisega seotud kokkuleppeid.

2. alljaotis
Taotlemine

§ 89. Viisa taotlemine

(1) Välismaalane esitab viisa saamiseks viisataotluse.

(2) Vähemalt 15-aastane alaliselt välisriigis elav alaealine võib esitada viisataotluse iseseisvalt. Viisataotluse iseseisval esitamisel võib haldusorgan nõuda seadusliku esindaja notariaalselt kinnitatud nõusolekut.

§ 90. Viisa taotlemine Eesti välisesinduses

(1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemisele Eesti välisesinduses kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.

(2) Välismaalane esitab pikaajalise viisa taotlemiseks viisataotluse Eesti välisesindusele isiklikult.

(3) Välismaalane võib pikaajalise viisa taotluse Eesti välisesindusele esitada posti teel või esindaja kaudu, kui selles riigis, kus välismaalane püsivalt viibib, puudub Eesti välisesindus või välismaalasel ei ole mõjuval põhjusel võimalik esitada viisataotlust Eesti välisesindusele isiklikult ja tema viimasest daktüloskopeerimisest viisa taotlemisel ei ole möödas rohkem kui 59 kuud.

(4) Kui välismaalast ei pea daktüloskopeerima, võib pikaajalise viisa taotluse Eesti välisesindusele esitada asukohariigi valitsusasutuse, kohaliku omavalitsuse asutuse, välisesinduse või rahvusvahelise organisatsiooni kuller. Nimetatud juhul ei pea kuller välismaalase esindamise õigust tõendama.

§ 91. Viisa taotlemine Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesinduses

(1) Välismaalane võib esitada lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemiseks viisataotluse Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesindusele, kui Vabariigi Valitsus on selle riigiga sõlminud viisaküsimustes Eesti Vabariigi esindamise kokkuleppe.

(2) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotluse esitamise suhtes Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesindusele kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.

§ 92. Viisa taotlemine piiripunktis

Lühiajalise viisa taotlemisele piiripunktis kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.

§ 93. Viibimisaja pikendamise taotlemine

(1) Viibimisaja pikendamise taotlemiseks tuleb esitada viibimisaja pikendamise taotlus.

(2) Viibimisaja pikendamise taotlemiseks peab välismaalane või tema esindaja ilmuma isiklikult Politsei- ja Piirivalveametisse.

(3) Välismaalase isiklik ilmumine Politsei- ja Piirivalveametisse ei ole nõutav, kui välismaalase terviseseisund ei võimalda tal viibimisaja pikendamise taotlemiseks isiklikult pöörduda Politsei- ja Piirivalveametisse. Välismaalane peab tõendama, et tema terviseseisund ei võimalda isiklikult ilmuda.

(4) Kui välismaalase isiklik ilmumine Politsei- ja Piirivalveametisse ei ole nõutav, võib viibimisaja pikendamise taotluse esitada esindaja kaudu.

(5) Viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel välismaalane daktüloskopeeritakse. Viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel ei pea välismaalast daktüloskopeerima, kui teda on varem viisa andmise või viibimisaja

pikendamise taotlemisel daktüloskopeeritud ja tema viimasest daktüloskopeerimisest ei ole möödas rohkem kui 59 kuud.

§ 94. Viibimisaja pikendamise taotluse esitamise tähtaeg

(1) Viibimisaja pikendamise taotlus tuleb esitada hiljemalt kolm tööpäeva enne viibimisaja lõppemist.

(2) Välismaalane võib erandina esitada viibimisaja pikendamise taotluse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtajast hiljem, kuid hiljemalt viibimisaja viimasel päeval, kui ta tõendab, et viibimisaja pikendamise taotlemise põhjus ilmnes või tekkis pärast nimetatud tähtaega.

§ 95. Viisataotluse menetlemise erisused

(1) Käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud ei kohaldata viisataotlusele lisatavate tõendite suhtes.

(2) Käesoleva seaduse § 41 lõiget 2 ei kohaldata viisataotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu suhtes.

§ 96. Viisataotluse menetlemisega seotud ülesannete üleandmine eraõiguslikule isikule

Välisministeerium võib viisataotluse vastuvõtmise ja biomeetriliste andmete võtmise ülesande halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule isikule, kes vastab viisaeeskirjas sätestatud kaubanduslikule vahendajale esitatavatele nõuetele.

3. alljaotis
Menetlus

§ 97. Viisataotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlus jäetakse läbi vaatamata viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajalise viisa taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui välismaalane loobub taotlusest või esinevad muud haldusmenetluse seaduses sätestatud taotluse läbi vaatamata jätmise alused.

§ 98. Viisa andmise vormistamine

(1) Viisa andmine vormistatakse viisakleebise kandmisega välismaalase reisidokumenti või reisidokumendi vahelehele.

(2) Viisa andmine vormistatakse reisidokumendi vahelehele juhul, kui Eesti seda reisidokumenti ei tunnusta.

§ 99. Viibimisaja pikendamise vormistamine

(1) Viibimisaja pikendamine vormistatakse viisakleebise kandmisega välismaalase reisidokumenti või reisidokumendi vahelehele.

(2) Viibimisaja pikendamine vormistatakse reisidokumendi vahelehele juhul, kui Eesti seda reisidokumenti ei tunnusta.

(3) Viibimisaja pikendamise vormistamiseks peab välismaalane või tema esindaja ilmuma isiklikult haldusorgani asukohta.

§ 100. Viisamenetluse vaidlustamine

(1) Viibimisaja pikendamise, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise, viisa tühistamise ja viisa kehtetuks tunnistamise menetluse peale võib kümne päeva jooksul menetlustoimingu tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kaebuse esitamine ei ole aluseks välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumiseks või jätkuvaks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibimiseks ega lükka välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkumise kohustuse täitmist edasi.

6. jaotis
Viisaasjade korraldamine

§ 101. Viisamenetluse korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) pikaajalise viisa andmise ja viibimisaja pikendamise taotlemisel esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ja esitamise nõuded;
- 2) viisa andmise ja andmisest keeldumise, viibimisaja pikendamise ja pikendamisest keeldumise, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise ning viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise tähtajad;

- 3) viisa andmise otsustamisel kooskõlastuse andmise korra ja tähtjad;
- 4) viisa taotlemiseks ja omamiseks nõutavate kulude kandmiseks piisavate rahaliste vahendite määra ja tervisekindlustuslepingu kindlustussumma määra;
- 5) viisa andmist või viibimisaja pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra;
- 6) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita;
- 7) muude isikute või isikute kategooriate, keda pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita, loeteluja
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikide vahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.08.2008, lk 60–81), alusel asutatud viisainfosüsteemis VIS andmete töötlemiseks pädevate asutuste loetelu.

(2) Haridus- ja teadusminister kehtestab määrusega Euroopa Liidu liikmesriigis elavate ning kooliekskursioonil osalevate kolmandate riikide kodakondsusega õpilaste nimekirja vormi ning selle täitmise korra ja kasutamise juhendi.

(3) Siseminister kehtestab määrusega:

- 1) viibimisaja pikendamise taotluse vormi ja täitmise nõuded ning
- 2) viisa andmise kooskõlastamiseks pädevate asutuste loetelu.

(4) Siseminister võib kehtestada määrusega Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse poolt antud ühtse viisa alase teabevahetuse korraldamiseks pädevate asutuste loetelu.

(5) Välisminister kehtestab määrusega pikaajalise viisa taotluse vormi ja täitmise nõuded.

§ 102. Viisaregister

(1) Viisaregister on Vabariigi Valitsuse asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Viisaregistri pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis ajutise viibimise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus viisataotluste, viibimisaja pikendamise taotluste, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise, viisade tühistamise, viisade kehtetuks tunnistamise ja viisade kooskõlastamisel saadud andmeid ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse olemasolu ning Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida viisa kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

(7) Viisaregister on seotud Euroopa Liidu ühtse viisainfosüsteemiga vastavalt Euroopa Liidu õigusaktides sätestatule.

§ 103. Ühtse viisa alase teabevahetuse korraldamine

Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud ühtse viisa alast teabevahetust korraldavad vastavalt pädevusele Siseminister või siseministri poolt määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus ja Välisministeerium.

3. jagu

Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamine

1. jaotis

Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamise lubatavus

§ 104. Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamise õiguslikud alused

(1) Eestis ajutiselt viibiv välismaalane võib Eestis töötada, kui tema Eestis töötamine on registreeritud või kui tema Eestis töötamise õigus tuleneb vahetult seadusest või Riigikogu ratifitseeritud välislepingust.

(2) Eestis ajutiselt viibival välismaalasel on keelatud Eestis töötada, kui välismaalane ei ole töötamist registreerinud, välja arvatud välislepingus või seaduses ettenähtud juhtudel.

(3) Seadusliku aluseta Eestis viibival välismaalasel on keelatud Eestis töötada.

§ 105. Seadusest tulenev õigus Eestis töötada

(1) Välismaalasel, kes on kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune, on lubatud Eestis töötada kinnipidamisasutuses viibimise ajal.

(2) Välismaalasel, kes on vedurimeeskonna liige või vedurit või rongi teenindava personali liige või autojuht, kes toimetab sõitjaid või veoseid kohale riigipiiri ületades, või lennumeeskonna liige, on lubatud Eestis töötada, kui tal puudub Eestis elukoht ning tema tööandjal puudub Eestis tegevuskoht ning tal on Eestis ajutiseks viibimiseks seaduslik alus.

(3) Eestis ajutiseks viibimiseks seaduslikku alust omav välismaalane võib Eestis viibida Eestis registreeritud juriidilise isiku juhtorgani liikmena juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil kuni kuus kuud aasta jooksul.

2. jaotis *Lühiajaline Eestis töötamine*

§ 106. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimine

(1) Ilma tööloata ja elamisloata töötamiseks võib Eestis töötada välismaalane, kellel on seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks ja kelle töötamine on enne tööle asumist registreeritud Politsei- ja Piirivalveametis ning töötamisaeg ei ületa kuut kuud aasta jooksul, järgmistel juhtudel:

- 1) töötamine etendusasutuses loominguulise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses;
- 2) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
- 3) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus;
- 4) erialane tegevus sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
- 5) töötamine kutseõppe eesmärgil praktika korras välisriigis asuva õppeasutuse või üliõpilasorganisatsiooni vahendusel või välisriigis asuva õppeasutuse suunamisel, kui see on õppeprogrammi osa;
- 6) töötamine noorteprojekti või -programmi raames, kui noorteprojekt või -programm on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tunnustatud;
- 7) välisriigi diplomaatilise esinduse teenindamine Välisministeeriumi loal;
- 8) töötamine lapsehoidjana;
- 9) töötamine eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on selles valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus;
- 10) töötamine seadmete paigaldaja või oskustöölisena, kui välismaalasel on selles valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus, ja
- 11) töötamine põllumajandussaaduste töötlemisega seotud hooajatöödel.

(2) Ilma tööloata ja elamisloata töötamiseks võib välislepingus sätestatud tingimustel Eestis töötada välismaalane, kellel on seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks ja kelle töötamine on enne tööle asumist registreeritud Politsei- ja Piirivalveametis.

§ 107. Välismaalasele makstava töötasu suurus

(1) Tööandja on kohustatud maksma käesoleva seaduse § 106 punktides 8–11 nimetatud juhul välismaalasele, kelle lühiajaline Eestis töötamine on registreeritud, tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud tööandja põhitegevusala aasta keskmise brutokuupalgaga, kuid mitte väiksem kui Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise palga ja koefitsiendi 1,24 korrutis.

(2) Kui tööandjaks on füüsiline isik, kes ei ole registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjana, võetakse välismaalasele makstava tasu maksmise aluseks tööandja põhitegevusala asemel põhitegevusala, millel välismaalane tööle asub.

(3) Põhitegevusala määramise aluseks on Statistikaameti Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) tähtkood. Välismaalasele makstava tasu suurus peab kuni lühiajalise töötamise lõpuni vastama lühiajalise töötamise registreerimise taotlemise hetkel viimati Statistikaameti poolt avaldatud andmetele.

(4) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed välismaalasele makstud tasu kohta.

§ 108. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimisest keeldumine

Välismaalase Eestis töötamise registreerimisest keeldutakse, kui:

- 1) vähemalt üks tingimus, mis on lühiajalise töötamise registreerimiseks nõutav, ei ole täidetud;
- 2) välismaalasele makstav tasu ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele;
- 3) välismaalase suhtes kehtib sissesõidukeeld;
- 4) välismaalane või tema tööandja on rikkunud välismaalaste seadust ja tema karistus nimetatud rikkumise eest ei ole kustunud;
- 5) tööandjal on maksuvõlgnevusi ja need ei ole ajatatud;
- 6) tööandja suhtes on algatatud pankrotimenetlus või likvideerimine või on välja kuulutatud ettevõtte pankrot;

7) juriidilisest isikust tööandja korral on juhtorgani liikme, täisühingu osaniku või usaldusühingu täisosaniku või füüsilisest isikust tööandja suhtes kehtestatud ärikeeld;

8) on kahtlus, et välismaalase Eestis töötamise eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile, või

9) välismaalase või tema tööandja usaldusväarsuses on põhjust kahelda.

§ 109. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimise kehtetuks tunnistamine

Välismaalase Eestis töötamise registreerimine tunnistatakse kehtetuks, kui ilmneb Eestis töötamise registreerimisest keeldumise aluseks olev asjaolu.

§ 110. Lühiajalise Eestis töötamise asjade korraldamine

(1) Siseminister kehtestab määrusega lühiajalise Eestis töötamise registreerimise korra, tähtajad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ning taotluse vormi.

(2) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antav viisa vormistatakse pikaajalise viisana.

§ 111. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu

(1) Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu on Vabariigi Valitsuse asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste lühiajalise Eestis töötamise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määrukses sätestatud ülesannete täitmise käigus lühiajaliselt Eestis töötavate välismaalaste ja nende esitatud lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluste ja lühiajalise töötamise registreerimise kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis töötamise seadusliku aluse olemasolu ja Eestis töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida lühiajalise Eestis töötamise registreerimist, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

3. peatükk EESTIS ELAMINE JA TÖÖTAMINE

1. jagu Tähtajaline elamisluba

1. jaotis Tähtajalise elamisloa andmine ja andmisest keeldumine

1. alljaotis Tähtajalise elamisloa andmine

§ 112. Tähtajaline elamisluba

Tähtajaline elamisluba on välismaalasele antav luba Eestisse elama asumiseks ja Eestis elamiseks vastavalt käesolevas seaduses sätestatud ja elamisloaga kindlaks määratud tingimustele.

§ 113. Sisserände piirarv

(1) Eestisse elama asuvate välismaalaste arv on piiratud sisserände piirarvuga.

(2) Aastane sisserände piirarv on Eestisse sisserändavate välismaalaste piirarv, mis ei tohi ületada aastas 0,1 protsenti Eesti alalisest elanikkonnast.

§ 114. Sisserände piirarvu kehtestamise pädevus

(1) Sisserände piirarvu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.

(2) Sisserände piirarvu raames võib [siseminister määrusega kehtestada](#) piirarvu jagunemise elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi, samuti ajalise jaotuse aasta piires.

§ 115. Sisserände piirarvu täitumise arvutamine

Sisserände piirarvu täitumise arvutamisel ei arvestata järgmisi isikuid:

- 1) eestlane;
- 2) Eesti kodaniku ja Eestis elamisloa alusel elava välismaalase abikaasa, kellele antakse elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde;
- 3) Eesti kodaniku ja Eestis elamisloa alusel elava välismaalase alaealine ja täisealine laps, vanem ja vanavanem ning eestkostetav, kellele antakse elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde;
- 4) välismaalane, kellele antakse elamisluba õppimiseks;
- 5) välismaalane, kellele antakse elamisluba töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil, tingimusel, et tal on selleks erialane ettevalmistus;
- 6) välismaalane, kellele antakse elamisluba kaaluka avaliku huvi korral;
- 7) välismaalane, kellele elamisloa andmine on põhjendatud ega kahjusta Eesti riigi huve ja kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole pärast nimetatud tähtaega lahkunud elama mõnda teise riiki;
- 8) Ameerika Ühendriikide kodanik;
- 9) Jaapani kodanik ja
- 10) välismaalane, kellele on elamisluba antud, arvestades sisserände piirarvu täitumist, ja kes ei ole pärast seda lahkunud elama mõnda teise riiki.

§ 116. Tähtajalise elamisloa andmise nõuded

(1) Välismaalasele võib anda tähtajalise elamisloa, kui elamisloa andmise tingimused on täidetud ega esine asjaolusid, mis tooksid kaasa elamisloa andmisest keeldumise.

(2) Tähtajalise elamisloa andmise nõuded peavad elamisloa kehtivusaja jooksul olema jätkuvalt täidetud.

§ 117. Tähtajalise elamisloa andmise tingimused

(1) Välismaalasele tähtajalise elamisloa andmise üldtingimused on järgmised:

- 1) Eestisse elama asumise eesmärgi põhjendatus;
- 2) tegelik elukoht Eestis;
- 3) piisav legaalne sissetulek, mis võimaldaks välismaalase ja tema perekonnaliikmete toimetuleku Eestis, ja
- 4) kindlustuskaitse välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude katmiseks.

(2) Tähtajalise elamisloa andmise üldtingimused peavad olema täidetud mis tahes alusel elamisloa andmiseks.

(3) Täiendavad tingimused vastaval alusel tähtajalise elamisloa andmiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi.

(4) Kui vastaval alusel tähtajalise elamisloa andmiseks ei ole mõne tähtajalise elamisloa andmise üldtingimuse täitmine nõutav, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi.

§ 118. Tähtajalise elamisloa andmise alused

Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele:

- 1) elama asumiseks abikaasa juurde;
- 2) elama asumiseks lähedase sugulase juurde;
- 3) õppimiseks;
- 4) töötamiseks;
- 5) ettevõtluseks;
- 6) piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral;
- 7) välislepingu alusel või
- 8) kaaluka avaliku huvi korral.

§ 119. Tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramine

(1) Tähtajaline elamisluba antakse kehtivusajaga kuni viis aastat.

(2) Tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramisel arvestatakse elamisloa andmise aluseks olevate asjaolude või muude asjas tähtsust omavate asjaolude tõendatust ja muutumise võimalikkust antava elamisloa kehtivusajal.

§ 120. Kindlustuskaitse

(1) Tähtajalise elamisloa andmise üldtingimuseks oleva kindlustuskaitse nõude täitmiseks peab välismaalasel olema kindlustusleping, mis tagaks välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga taotletava elamisloa kehtivusaja jooksul.

(2) Välismaalasel ei pea olema seaduses sätestatud kindlustuslepingut, mis tagaks tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise, kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik, või välislepingus sätestatud juhul.

§ 121. Elukoha registreerimine rahvastikuregistris

(1) Välismaalane on kohustatud registreerima elukoha rahvastikuregistri seaduses ettenähtud korras ühe kuu jooksul elamisloa alusel Eestisse saabumise päevast arvates.

(2) Välismaalane, kes elab elamisloa andmise ajal Eestis, on kohustatud elukoha registreerima rahvastikuregistri seaduses ettenähtud korras ühe kuu jooksul elamisloa andmise otsusest teavitamise päevast arvates.

(3) Välismaalasel peab olema Eestis registreeritud elukoht kogu elamisloa kehtivusaja vältel.

(4) Registreeritud elukoha nõuet ei kohaldata välismaalasele vanglas kinnipidamise või hoolekandeesutuses viibimise ajal. Välismaalane on kohustatud registreerima elukoha ühe kuu jooksul pärast vanglast vabanemist või hoolekandeesutusest lahkumist.

2. alljaotis

Tähtjalise elamisloa andmisest keeldumine

§ 122. Tähtjalise elamisloa andmisest keeldumise aluste kohaldamine

(1) Tähtjalise elamisloa andmisest keeldutakse käesolevas alljaotises toodud alustel.

(2) Täiendavad alused tähtjalise elamisloa andmisest keeldumiseks, lisaks käesolevas jaotises sätestatud tähtjalise elamisloa andmisest keeldumise alustele, on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtjalise elamisloa andmise aluse juures.

(3) Kui tähtjalise elamisloa andmisest ei keelduta mõnel käesolevas alljaotises sätestatud alusel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtjalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 123. Tähtjalise elamisloa andmisest keeldumise üldalused

Tähtjalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui:

- 1) tähtjalise elamisloa andmise alus on ära langenud;
- 2) välismaalane ei vasta tähtjalise elamisloa andmise tingimustele;
- 3) tähtjalise elamisloa taotlus ei ole põhjendatud;
- 4) taotluse suhtes otsuse tegemise ajaks on sisserände piirarv täitunud või
- 5) isik on võtnud kohustuse Eesti Vabariigist lahkuda, saanud rahvusvahelise abiprogrammi kaudu elamispinna välismaal või saanud Eestist lahkumiseks toetust.

§ 124. Tähtjalise elamisloa andmisest keeldumine avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamise ning rahva tervise kaitse kaalutlustel

(1) Tähtjalise elamisloa andmisest võib keelduda, kui:

- 1) on alust arvata, et välismaalase Eestisse saabumine või Eestis viibimine võib ohustada avalikku korda;
- 2) välismaalase suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu;
- 3) on alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve;
- 4) on alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada rahva tervist;
- 5) välismaalast on karistatud süüteo eest;
- 6) välismaalane on rikkunud välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestist lahkumise, Eestis töötamise või riigipiiri või ajutise kontrolljoone ületamise tingimusi;
- 7) on alust arvata, et välismaalase Eestisse saabumise tegelik eesmärk ei vasta väidetavale eesmärgile;
- 8) on alust arvata, et välismaalane ei lahku viibimisel lõppedes Eestist, või
- 9) välismaalasel on tema Eestis viibimise või Eestist lahkumise kulud tasumata.

(2) Tähtjalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalane on esitanud võltsitud dokumente või valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas oma varasema tegevuse kohta, viisa, elamisloa või tööloa taotlemisel või elamisloa või tööloa pikendamise taotlemisel või Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
- 2) välismaalane ei järgi põhiseaduslikku korda ning ei täida Eesti seadusi;
- 3) välismaalase tegevus on olnud suunatud või on suunatud või on põhjendatud alus arvata, et see on olnud või on suunatud Eesti riigi ja tema julgeoleku vastu;
- 4) välismaalane on õhutanud või õhutab või on põhjendatud alus arvata, et ta on õhutanud või õhutab või võib õhutada rahvuslikku, rassilist, usulist või poliitilist vihkamist või vägivalda;
- 5) välismaalane on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigi relvajõududes, sealt reservi arvatud või erru läinud;
- 6) välismaalane on välisriigi relvajõududes tegevteenistuses või lepingulises teenistuses;

- 7) välismaalane on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetud vangistus kestusega üle ühe aasta, ja tema karistus ei ole kustunud;
- 8) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud;
- 9) välismaalast on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;
- 10) välismaalase kohta on andmeid või on põhjendatud alus arvata, et ta kuulub kuritegelikku ühendusse või on seotud narkootikumide, psühhotroopsete ainete või isikute ebaseadusliku toimetamisega üle riigipiiri või ajutise kontrolljoone või kuulub terroristlikku ühendusse või ta on toime pannud või on põhjendatud alus arvata, et ta võib toime panna terroristkuriteo, või ta on seotud terroristkuriteo rahastamise või toetamisega või rahapesuga;
- 11) välismaalane töötab või on põhjendatud alus arvata, et ta töötab välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses, või ta on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ning tema vanus, auaste või muud asjaolud ei välista tema kutsumist teenistusse välisriigi julgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeeringutesse;
- 12) välismaalane on saanud või on põhjendatud alus arvata, et ta on saanud eriväljaõppe või eriettevalmistuse dessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muu eriväljaõppe, mille käigus omandatud teadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeeringute ülesehitamisel või väljaõppel;
- 13) välismaalane on osalenud või on põhjendatud alus arvata, et ta on osalenud karistusoperatsioonides tsiviilelanikkonna vastu või
- 14) välismaalase puhul on põhjendatud alus arvata, et ta on toime pannud inimsusevastaseid kuritegusid või sõjakuritegusid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–4, 6 ja 9–14 nimetatud asjaolusid käsitletakse ohuna riigi julgeolekule. See ei välista muude asjaolude käsitlemist ohuna riigi julgeolekule.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatu ei välista muude asjaolude käsitlemist ohuna avalikule korrale.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkte 5, 6 ja 11 ei kohaldata NATO liikmesriigi kodaniku suhtes.

§ 125. Tähtajalise elamisloa andmine erandina

(1) Kui välismaalase suhtes ei esine muid käesoleva seaduse §-s 124 nimetatud ohu tõttu avalikule korrale ja riigi julgeolekule elamisloa andmisest keeldumise aluseid, võib erandina anda tähtajalise elamisloa, kui:

- 1) välismaalane on esitanud võltsitud dokumente või valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas oma varasema tegevuse kohta, viisa, elamisloa või tööloa taotlemisel, elamisloa või tööloa pikendamise taotlemisel, Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
- 2) välismaalane on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetud vangistus kestusega üle ühe aasta, ja tema karistus ei ole kustunud;
- 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud;
- 4) välismaalast on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;
- 5) välismaalane on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigi relvajõududes, seal reservi arvatud või erru läinud;
- 6) välismaalane on välisriigi relvajõudude tegevteenistuses või
- 7) välismaalane on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ning tema vanus, auaste või muud asjaolud välistavad tema kutsumist teenistusse välisriigi julgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeeringutesse.

(2) Kui välismaalasele antakse tähtajaline elamisluba erandina, võib ka tema abikaasale ja alaealisele lapsele anda tähtajalise elamisloa erandina.

§ 126. Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine sissesõidukeelu tõttu

(1) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui välismaalase suhtes kehtib sissesõidukeeld.

(2) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui välismaalase suhtes on Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva liikmesriigi poolt kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld.

(3) Erandina võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud välismaalasele anda tähtajalise elamisloa, kui välismaalase Eestisse saabumine või Eestis elamine on vajalik humaansetel kaalutlustel või rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

§ 127. Välismaalase perekonnaliikmele tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine

Kui keeldutakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisest, keeldutakse üldjuhul elamisloa andmisest ka tema abikaasale ja alaealisele lapsele.

2. jaotis

Tähtajalise elamisloa pikendamine ja pikendamisest keeldumine

§ 128. Tähtajalise elamisloa pikendamise nõuded

Tähtajalist elamisluba võib pikendada, kui elamisloa pikendamise tingimused on täidetud ega esine elamisloa pikendamisest keeldumise alust.

§ 129. Tähtajalise elamisloa pikendamise tingimused

- (1) Tähtajalise elamisloa pikendamise nõuded peavad olema täidetud mis tahes alusel tähtajalise elamisloa pikendamiseks.
- (2) Tähtajalise elamisloa pikendamiseks peavad tähtajalise elamisloa andmise tingimused olema jätkuvalt täidetud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.
- (3) Tähtajalise elamisloa pikendamise tingimuseks on Eesti elukohta registreerimine rahvastikuregistris.
- (4) Täiendavad tingimused tähtajalise elamisloa pikendamiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.
- (5) Kui vastaval alusel tähtajalise elamisloa pikendamiseks ei ole mõne tähtajalise elamisloa pikendamise üldtingimuse täitmine nõutav, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 130. Välismaalase riigis viibimine taotluse menetlemise ajal

Kui välismaalane on taotlenud elamisloa kehtivusajal elamisloa pikendamist või pikaajalise elaniku elamisluba, on tema Eestis viibimine seaduslik tema taotluse läbivaatamise ajal.

§ 131. Tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alused

- (1) Tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustena kohaldatakse tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise aluseid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.
- (2) Täiendavad alused tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.
- (3) Kui tähtajalise elamisloa pikendamisest ei keelduta mõnel käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alusel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 132. Tähtajalise elamisloa pikendamise tähtaeg

- (1) Tähtajalist elamisluba võib pikendada kuni viieks aastaks korraga.
- (2) Pikendatava tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramisel arvestatakse elamisloa pikendamise aluseks olevate asjaolude või muude asjas tähtsust omavate asjaolude tõendatust ja muutumise võimalikkust pikendatava elamisloa kehtivusajal.

3. jaotis *Tähtajalise elamisloa kehtivus*

§ 133. Tähtajalise elamisloa kehtivus

Tähtajaline elamisluba kehtib kuni elamisloa kehtivusaja lõppemiseni või elamisloa kehtetuks tunnistamiseni.

§ 134. Tähtajalise elamisloa kehtivusaja lõppemine

Tähtajalise elamisloa kehtivusaeg lõpeb:

- 1) tähtaja saabumisel;
- 2) välismaalasele Eesti kodakondsuse andmisel või selle taastamisel;
- 3) välismaalase surma või surmuks tunnistamise korral;
- 4) pikaajalise elaniku elamisloa saamisel või uue tähtajalise elamisloa saamisel või
- 5) välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsuse andmisel või selle taastamisel.

§ 135. Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise üldalused

- (1) Tähtajalise elamisloa võib kehtetuks tunnistada, kui:
  - 1) välismaalane ei ole seaduses sätestatud tähtajaks registreerinud rahvastikuregistris oma elukohta Eestis;
  - 2) välismaalasel puudub tegelik elukoht Eestis või
  - 3) välismaalasel puudub kindlustusleping, mis tagaks tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise elamisloa kehtivusajal.
- (2) Tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalasele elamisloa andmise või pikendamise tingimuseks olev asjaolu ei ole täidetud;
- 2) välismaalase suhtes esineb elamisloa andmisest või pikendamisest keeldumise alus;
- 3) välismaalase tegevus kujutab ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;
- 4) elamisloa andmise tingimused ei ole tähtajalise elamisloa kehtivusaja jooksul täidetud;
- 5) välismaalane esitab selleks isikliku sooviavalduse või
- 6) välismaalane viibib väljaspool Eestit rohkem kui 183 päeva aasta jooksul kokku ja ta ei ole registreerinud oma Eestist eemalviibimist.

(3) Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamiseks pädev haldusorgan võib tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise menetluse käigus määrata välismaalasele tähtaja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.

(4) Kui välismaalane kõrvaldab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puuduse haldusorgani määratud tähtaja jooksul, siis tähtajalist elamisluba kehtetuks ei tunnistata.

§ 136. Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise aluste kohaldamine

(1) Tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks vastavalt käesolevas jaotises toodud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustele.

(2) Täiendavad alused tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

(3) Kui mõnda käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alust ei kohaldata vastaval alusel antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamisel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

4. jaotis *Tähtajalise elamisloa andmise alused*

1. alljaotis Tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde

§ 137. Välismaalase abikaasa

(1) Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele elama asumiseks Eestis püsivalt elava Eesti kodanikust abikaasa juurde või elamisloa alusel ja vähemalt kaks aastat Eestis elanud välismaalasest abikaasa juurde.

(2) Eesti kodanikust abikaasa suhtes, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, ei kohaldata püsivalt Eestis elamise nõuet, kui perekond asub koos Eestisse elama.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuet abikaasa eelneva vähemalt kaheaastase Eestis elamise kohta ei kohaldata, kui abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba antakse, on saanud elamisloa ettevõtluseks, elamisloa õppimiseks doktoriõppes või ühel järgmistest juhtudest elamisloa töötamiseks:

- 1) töötamine etendusasutuses loominguilise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses;
- 2) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
- 3) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus;
- 4) erialane tegevus sportlasena, treenerina, spordikohtunikuna või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
- 5) töötamine Eestis registreeritud juriidilise isiku juhtorgani liikmena juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmiseks;
- 6) töötamine eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on vastavas valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus ja
- 7) töötamine seadmete paigaldaja või oskustöölisena, kui välismaalasel on vastavas valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus.

§ 138. Perekonnaelule esitatavad nõuded

(1) Elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde võib anda, kui abikaasade vahel on olemas tihe majanduslik side ja psühholoogiline sõltuvus, perekond on püsiv ja abielu ei ole fiktiivne.

(2) Abielu on fiktiivne, kui see on sõlmitud eesmärgiga elamisluba saada ning isikute vahel puudub tegelik perekonnaelu.

§ 139. Perekonna legaalse sissetuleku nõue

Kui välismaalane taotleb elama asumist Eestis elava abikaasa juurde, peab tema abikaasal olema püsiv legaalne sissetulek, mis tagab perekonna ülalpidamise Eestis, või peab abikaasade ühine püsiv legaalne sissetulek tagama perekonna ülalpidamise Eestis.

§ 140. Perekonna registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõue

(1) Kui välismaalane taotleb elama asumist Eestis elava abikaasa juurde, peab perekonnal olema registreeritud elukoht ja tegelik eluruum Eestis.

(2) Kui välismaalasele antakse elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde käesoleva seaduse § 137 lõikes 3 sätestatud juhul, ei kohaldata elamisloa andmise tingimusena registreeritud elukohta ja tegeliku eluruumi olemasolu nõuet.

§ 141. Erisus tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise alustest

Kui välismaalane taotleb tähtajalist elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa andmisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 142. Abikaasa juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa taotluse põhjendamatus

(1) Elamisloa taotluse elama asumiseks Eesti kodanikust abikaasa juurde võib lugeda põhjendamatuks juhul, kui Eestis elaval abikaasal on võimalik elama asuda oma abikaasa kodakondsusjärgsesse riiki või asukohariiki või abikaasadel on võimalik elama asuda mõnda teise riiki.

(2) Elamisloa taotlus elama asumiseks Eestis elava välismaalasest abikaasa juurde loetakse põhjendamatuks, kui elamisluba taotleb välismaalane ja abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, ei tõenda, et neil ei ole võimalik elama asuda ühisesse kodakondsusjärgsesse riiki ega elamisluba taotleva välismaalase kodakondsusjärgsesse riiki või asukohariiki.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 toodu ei välista elamisloa taotluse põhjendamatuks lugemist muudel asjaoludel.

§ 143. Abikaasa juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Kui välismaalane on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga vähem kui kolm aastat, ei tohi talle antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg ületada ühte aastat ja seda elamisluba võidakse pikendada järgneval kolmel aastal mitte kauemaks kui üheks aastaks korraga.

(2) Kui välismaalane on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga vähemalt kolm aastat, ei tohi talle antava elamisloa kehtivusaeg ületada kolme aastat ning seda pikendatakse mitte kauemaks kui kolmeks aastaks korraga.

(3) Kui elamisluba antakse elama asumiseks tähtajalise elamisloa alusel Eestis elava abikaasa juurde, ei tohi välismaalasele antava elamisloa kehtivusaeg ületada abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, elamisloa kehtivusaega.

§ 144. Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) elamisloa andmise alus või põhjus on ära langenud;
- 2) abielu on lõppenud;
- 3) abikaasa või abikaasad ei ela püsivalt Eestis;
- 4) abikaasa või perekonna leaalne sissetulek ei taga perekonna ülalpidamist Eestis;
- 5) perekonnal puudub registreeritud elukoht Eestis või
- 6) perekonnal puudub tegelik eluruum Eestis.

§ 145. Erisus tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustest

Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa pikendamisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 146. Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

(1) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) elamisloa andmise alus või põhjus on ära langenud;
- 2) abielu on lõppenud;
- 3) abikaasa või abikaasad ei ela püsivalt Eestis;
- 4) abikaasa või perekonna leaalne sissetulek ei taga perekonna ülalpidamist Eestis;
- 5) perekonnal puudub registreeritud elukoht Eestis või
- 6) perekonnal puudub tegelik eluruum Eestis.

(2) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks samaaegselt selle abikaasa elamisloa kehtetuks tunnistamisega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(3) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel kehtetuks tunnistada nelja aasta jooksul elamisloa andmisest arvates.

§ 147. Erisus tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustest

Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa kehtetuks tunnistamise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 148. Kutsuja kohustused

Abikaasal, kelle juurde elama asumiseks välismaalasele elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 149. Erisus abikaasa juurde elama asumiseks antud elamisloa nõuetest

(1) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde ja välismaalane on sellel alusel elanud Eestis vähemalt neli aastat, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud abikaasaga, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(2) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde ja abielu lõpeb enne nelja aasta möödumist elamisloa saamisest arvates, kuid välismaalase Eestist lahkuma kohustamine oleks talle ilmselgelt liiga koormav, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud abikaasaga, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

2. alljaotis

Tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde

§ 150. Lähedane sugulane

(1) Välismaalasele võib anda tähtajalise elamisloa elama asumiseks Eesti kodanikust või püsivalt Eestis elava ja elamisluba omava välismaalasest lähedase sugulase juurde ühel järgmistest juhtudest:

- 1) alaealise lapse elama asumine Eestis püsivalt elava vanema juurde;
- 2) täisealise lapse elama asumine Eestis püsivalt elava vanema juurde, kui laps ei ole tervises seisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema;
- 3) vanema või vanavanema elama asumine Eestis püsivalt elava täisealise lapse või lapselapse juurde, kui vanem või vanavanem vajab hooldust ja tal ei ole võimalik seda saada oma asukohajärgses riigis või muus riigis ning tema või tema Eestis seaduslikult viibiva lapse või lapselapse püsiv legaalne sissetulek tagab tema ülalpidamise Eestis ja
- 4) eestkostetava elama asumine Eestis püsivalt elava eestkostja juurde, kui eestkostja püsiv legaalne sissetulek tagab eestkostetava ülalpidamise Eestis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul peab lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, olema pikaajalise elaniku elamisluba.

(3) Eelnevalt püsivalt Eestis elamise nõuet ei kohaldata, kui lähedasel sugulasel on tähtajaline elamisluba ning välismaalane ja lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, saavad Eestisse koos.

§ 151. Lähedase sugulase registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõue

(1) Lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, peab olema registreeritud elukoht ja tegelik eluruum Eestis.

(2) Elamisloa taotlemisel elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa andmise tingimusena käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõuet, kui välismaalane ja lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, saavad Eestisse koos.

§ 152. Välismaalase hooldus- ja ravikulude kandmise nõue

Kui elamisluba on antud täisealisele lapsele elama asumiseks Eestis püsivalt elava vanema juurde, vanemale või vanavanemale elama asumiseks Eestis püsivalt elava täisealise lapse või lapselapse juurde või eestkostetavale elama asumiseks Eestis püsivalt elava eestkostja juurde, on lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, kohustatud kandma välismaalase hooldus- ja ravikulud.

§ 153. Erisus tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise alustest

Kui välismaalane taotleb tähtajalist elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa andmisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 154. Lapse õiguste ja huvidega arvestamine

- (1) Tähtajalise elamisloa andmisel alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde arvestatakse eelkõige lapse õiguste ja huvidega.
- (2) Tähtajalist elamisluba ei anta, kui lapse Eestisse elama asumine kahjustab tema õigusi ja huve ning tema õiguslik, majanduslik või sotsiaalne seisund võib Eestisse elama asumisel halveneda.
- (3) Jagatud eestkoste puhul on elamisloa andmiseks vajalik eestkoste jagava poole nõusolek.
- (4) Alaealise lapse elamisluba ei või kehtetuks tunnistada ega keelduda selle pikendamisest, kui see ei ole kooskõlas lapse õiguste ja huvidega.
- (5) Kui alaealine laps on saanud elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde ja saab elamisloa kehtivusajal täisealiseks, kehtib tema elamisluba selle kehtivusaja lõppemiseni.
- (6) Pärast täisealiseks saamist võib välismaalasele, kes on alaealisena saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde, anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud lähedase sugulasega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti. Nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

§ 155. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Kui tähtajaline elamisluba antakse elama asumiseks lähedase sugulase juurde, kellel on tähtajaline elamisluba, ei tohi välismaalasele antava elamisloa kehtivusaeg ületada selle lähedase sugulase, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, elamisloa kehtivusaega.

§ 156. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

Eestis elava lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, või välismaalane ei ela püsivalt Eestis;
- 2) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, ei taga mõjuva põhjusega välismaalase ülalpidamist Eestis või
- 3) lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, puudub registreeritud elukoht või tegelik eluruum.

§ 157. Erisus tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustest

- (1) Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa pikendamisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.
- (2) Kui välismaalasele anti tähtajaline elamisluba kui alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde, ei keelduta tema elamisloa pikendamisest täisealiseks saamise tõttu, kui ta on vanema ülalpeetav.

§ 158. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

- (1) Eestis elava lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:
  - 1) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, või välismaalane ei ela püsivalt Eestis;
  - 2) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, ei taga mõjuva põhjusega välismaalase ülalpidamist Eestis või
  - 3) lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, puudub registreeritud elukoht või tegelik eluruum.
- (2) Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks samaaegselt selle lähedase sugulase elamisloa kehtetuks tunnistamisega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

§ 159. Erisus tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustest

(1) Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa kehtetuks tunnistamise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

(2) Kui välismaalasele anti tähtajaline elamisluba kui alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde, ei tunnistata tema elamisluba kehtetuks täisealiseks saamise tõttu.

§ 160. Kutsuja kohustused

Lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks välismaalasele elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 161. Erisus lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud elamisloa nõuetest

(1) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde ja elamisloa andmise alus on ära langenud, kuid välismaalase Eestist lahkuma kohustamine oleks talle ilmselgelt liiga koormav, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud lähedase sugulasega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

3. alljaotis
Tähtajaline elamisluba õppimiseks

§ 162. Õppeasutusele ja vabatahtlikule teenistusele esitatavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda välismaalasele:

- 1) õppimiseks riigi poolt tunnustatud algkoolis, põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis;
- 2) pedagoogilisel või muul õppeotstarbelisel eesmärgil praktilal osalemiseks riigi poolt tunnustatud algkoolis, põhikoolis või gümnaasiumis;
- 3) ettevalmistuskursustel osalemiseks riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis;
- 4) riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktilal osalemiseks või
- 5) vabatahtlikuks teenistuseks Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnustatud noorteprojekti või -programmi raames.

§ 163. Õppima asumise tõendamise nõue

Tähtajalise elamisloa taotlemisel õppimiseks esitab õppeasutus või üliõpilasorganisatsioon Politsei- ja Piirivalveametile tõendi, mis kinnitab välismaalase õppima asumist ning millest nähtub õppekava, kursuse või praktika nimetus ja eeldatav kestus.

§ 164. Praktikale esitatavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktilal osalemiseks järgmistel tingimustel:

- 1) praktika on seotud omandatava haridusega;
- 2) praktika ei ole tasustatud ja
- 3) välismaalase ja praktikat läbiviiva asutuse vahel on sõlmitud praktikaleping.

§ 165. Vabatahtlikule teenistusele esitatavad täiendavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnustatud noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks järgmistel tingimustel:

- 1) välismaalase tegevus noorteprojekti või -programmi raames ei tohi olla töötamine käesoleva seaduse mõistes, sealhulgas ei tohi välismaalane saada tegevuse eest tasu;
- 2) noorteühing, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, kannab välismaalase ülalpidamiskulud Eestis elamise ajal;
- 3) noorteühing, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, on sõlminud kindlustuslepingu, mis kataks kõik välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulud, ja
- 4) välismaalase ja noorteühingu vahel, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, on sõlmitud vabatahtliku teenistuse leping.

§ 166. Vabatahtliku teenistuse lepingule esitatavad nõuded

Välismaalase ja noorteühingu vahel, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, sõlmitud vabatahtliku teenistuse lepingust peavad nähtuma järgmised andmed:

- 1) välismaalase tööülesanded;
- 2) tööülesannete täitmisega seotud juhendamise tingimused;
- 3) välismaalase tööaeg;
- 4) vahendid reisi-, elamis- ja majutuskulude katmiseks ning taskurahaks kogu Eestis viibimise ajal ja
- 5) vajaduse korral välismaalasele vabatahtliku teenistuse paremaks sooritamiseks antav kooolitus.

§ 167. Eluruumi kasutamise võimaluse nõue

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda, kui välismaalane tõendab, et tal on eluruumi kasutamise võimalus kogu Eestis viibimise aja jooksul.

§ 168. Õppekeele oskuse nõue

(1) Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda, kui välismaalase riigis viibimise eesmärk on kõrgharidustaseme õppekava alusel õppimine ja tema õppekeele oskus on piisav.

(2) Välismaalase õppekeele oskus loetakse piisavaks, kui see vastab õppeasutuse kehtestatud õppekeele taseme miinimumnõuetele või kui välismaalane asub süvendatult riigikeelt õppima.

(3) Välismaalase õppekeele oskuse piisavuse tõendamise korra [kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega](#).

§ 169. Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisloa olemasolu tõendamise nõue

Välismaalane, kellel on Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisluba ning kes taotleb tähtajalist elamisluba õppimiseks, peab täiendavalt tõendama Euroopa Liidu pikaajalise elaniku elamisloa olemasolu.

§ 170. Õppimiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib välismaalasele anda kuni üheks aastaks, kuid mitte kauemaks kui õppimise eeldatav kestus.

(2) Tähtajalist elamisluba õppimiseks võib pikendada korraga kuni üheks aastaks, kui välismaalane jätkab õppimist.

§ 171. Välismaalase esindamise õigus

Õppeasutusel, kuhu õppima asumiseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, on alaealise välismaalase esindamise õigus tema Eestis viibimise ja Eestist lahkumisega seotud menetlustes, kui välismaalase seaduslik esindaja ei viibi Eestis.

§ 172. Ravikindlustatus

Välismaalase suhtes, kes on saanud tähtajalise elamisloa õppimiseks, ei kohaldata ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkte 2 ja 5.

§ 173. Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendav alus

Õppimiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui välismaalane on katkestanud õppimise või on jätnud olulisel määral täitmata käesolevast või muust seadusest tuleneva kohustuse.

§ 174. Kutsuja kohustused

Õppeasutusel, kuhu õppima asumiseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, praktikat läbiviival asutusel, rahvusvahelisel üliõpilasorganisatsioonil, kes välismaalase Eestisse praktikale vahendas, ja noorteühingul, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 175. Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa alusel Eestis töötamise tingimused

(1) Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba õppimiseks, võib ilma tööloata Eestis töötada õppekavakohase õppepraktika eesmärgil riigi poolt tunnustatud algkoolis, põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis või riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktika eesmärgil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestamata juhtudel võib välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisloa õppimiseks, Eestis töötada üksnes tööloa alusel ja õppetöövälisel ajal tingimusel, et välismaalase töötamine ei takista õppimist.

4. alljaotis Tähtajaline elamisloa töötamiseks

§ 176. Töötamiseks antava tähtajalise elamisloa eesmärk

Tähtajalise elamisloaga töötamiseks antakse välismaalasele õigus viibida Eestis ja töötada Eestis registreeritud tööandja juures elamisloas määratud tingimustel.

§ 177. Eesti Töötukassa loa nõue

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks võib anda välismaalasele töötamiseks Eestis registreeritud tööandja juures töökohal, mida ei ole kolme nädala jooksul avaliku konkursi korras ja riiklikku töövahendusteenust kasutades täidetud esitatavatele kvalifikatsiooni- ja kutseoskuskriteeriumidele vastava Eesti kodaniku, Euroopa Liidu kodaniku või Eestis elamisloa alusel elava välismaalasega.

(2) Tööandja taotlusel võib Eesti Töötukassa anda tööandjale loa töökoha täitmiseks välismaalasega, kui tööandja ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras leidnud sobivat kandidaati ning töökoha täitmine välismaalasega on põhjendatud tööturu olukorda arvestades.

§ 178. Makstavale töötasule esitatavad nõuded

(1) Tööandja on kohustatud maksma välismaalasele tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise palga ja koefitsiendi 1,24 korrutisega.

(2) Välismaalasele makstava tasu suurus peab vastama tähtajalise elamisloa taotluse menetlusse võtmise hetkel Statistikaameti poolt viimati avaldatud andmetele ning seda korrigeeritakse tähtajalise elamisloa pikendamisel või uue esmase tähtajalise elamisloa taotlemisel.

(3) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed välismaalasele makstud tasu kohta.

(4) Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise korral peab välismaalase töötasu võimaldama tema toimetulekut Eestis.

§ 179. Välismaalasele esitatavad nõuded

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmiseks peab välismaalasel olema töökoha täitmiseks nõutav kvalifikatsioon, haridus, tervises seisund ja töökogemus ning vajalikud erialaoskused ja teadmised.

(2) Kui välismaalane vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele ja tööandja esitab kinnituse välismaalase töölevõtmise kohta, võib Politsei- ja Piirivalveamet anda välismaalasele tähtajalise elamisloa töötamiseks tööleasumiseks töökohal, mille täitmiseks on tööandjal Eesti Töötukassa luba.

§ 180. Tööandja usaldusväärsus

Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmisest keeldutakse, kui tööandja ei ole töötaja otsimisel täitnud käesolevas seaduses sätestatud tingimusi, välismaalase töötasu ei taga tema toimetulekut Eestis, tööandjal on maksuvõlgnevusi või karistatus ebaseadusliku töötamise võimaldamise eest, ta ei ole täitnud seadusega sätestatud teavitamiskohustust või on muul põhjusel põhjendatult alust kahelda tema usaldusvääruses.

§ 181. Erisused tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise tingimustest

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks võib anda ilma Eesti Töötukassa loa nõuet ja välismaalasele makstava töötasu suuruse nõuet täitmata, kui esineb üks järgmistest juhtudest:

- 1) välismaalase, kes on vaimulik, nunn või munk, kutsub Eestisse usuline ühendus ning see kutse on kooskõlastatud Siseministeeriumiga;
- 2) välismaalane on Välisministeeriumi poolt akrediteeritud ajakirjanik;
- 3) välismaalasel on välislepingust tulenev õigus töötada Eestis ilma tööloata;
- 4) töötamine etendusasutuses loomingu- ja kunstitegevuse etendusasutuse seaduse tähenduses;
- 5) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
- 6) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus ning teadus- ja arendusasutus on temaga sõlminud võrdustamislepingu;
- 7) erialane tegevus sportlasena, treenerina, spordikohtunikuna või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
- 8) töötamine Eestis registreeritud juriidilise isiku juhtorgani liikmena juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmiseks;
- 9) välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses ja
- 10) välismaalasel on Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisloa.

(2) Tähtajalise elamisloa töötamiseks võib anda ilma Eesti Töötukassa loa nõuet täitmata töötamiseks eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus.

§ 182. Tähtajaline elamisloa töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil

Tähtajaline elamisloa töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil antakse, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus ja kui:

- 1) Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tunnustatud teadus- ja arendusasutuse teadus- ja arendustegevus on vähemalt ühes valdkonnas positiivselt evalveeritud ja
- 2) välismaalase ning teadus- ja arendusasutuse vahel on sõlmitud võõrustamisleping teadus- või uurimistöö tegemiseks.

§ 183. Võõrustamislepingu sõlmimise tingimused

(1) Teadus- ja arendusasutus võib võõrustamislepingu sõlmida, kui:

- 1) välismaalasel on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
- 2) välismaalasel on kindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga taotletava elamisloa kehtivusajal, kui selle omamise vabastus ei tulene seadusest või välislepingust, ja
- 3) on olemas rahalised vahendid teadusliku tegevuse jaoks, milleks välismaalasele elamisloa taotletakse.

(2) Võõrustamislepingu sõlmimisega võtab teadus- ja arendusasutus endale käesolevas alljaotises sätestatud tööandja kohustused.

§ 184. Võõrustamislepingus sisalduvad andmed

(1) Võõrustamislepingus peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) välismaalase nimi ja kvalifikatsioon;
- 2) võõrustava asutuse nimi, registrikood, kontaktisiku nimi ja ametikoht;
- 3) teadus- või arendustöö kestus, mille jaoks välismaalasele elamisloa taotletakse, ja
- 4) finantseerimisallikas.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud andmed sisalduvad välismaalase töölepingus, võib võõrustamislepingu asemel esitada Politsei- ja Piirivalveametile töölepingu koopia.

§ 185. Töötamiseks antavas tähtajalises elamisloas kindlaks määratavad tingimused

(1) Töötamiseks antavas tähtajalises elamisloas määratakse kindlaks välismaalase Eestis töötamise tingimused, sealhulgas vähemalt tööandja, töötamise koht ja töökoht.

(2) Kui välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses, määratakse lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks füüsiline või juriidiline isik, kelle juures Eestis teenust osutatakse.

(3) Välismaalasel, kellele on antud tähtajaline elamisloa töötamiseks, on lubatud Eestis töötada üksnes elamisloas kindlaks määratud tingimustel.

§ 186. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Tähtajaline elamisloa töötamiseks antakse tööandja poolt tagatud töötamise ajaks Eestis kehtivusajaga kuni kaks aastat.

§ 187. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamise täiendav tingimus

Töötamiseks antud tähtajalist elamisloa võib pikendada, kui välismaalase senine tegevus on olnud vastavuses elamisloa andmise tingimustega.

§ 188. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust või
- 2) elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimus on muutunud.

§ 189. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

Töötamiseks antud tähtajaline elamisloa tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust või
- 2) elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimus on muutunud.

§ 190. Kutsuja kohustused

(1) Tööandjal, kelle juures töötamiseks on välismaalasele tähtajaline elamisluba antud, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

(2) Teadus- ja arendusasutuse kui kutsuja, kuhu välismaalasele teadus- või uurimistöö tegemiseks elamisluba töötamiseks antakse, kohustused lõpevad kuus kuud pärast teadus- ja arendusasutuse poolt käesolevas seaduses sätestatud teadus- ja arendusasutuse teavitamiskohustuse täitmist või võõrustamislepingu lõppemist.

5. alljaotis Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks

§ 191. Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks

Tähtajalise elamisloa ettevõtluseks võib anda välismaalasele, kellel on osalus äriühingus või kes tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana, kui äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja on registreeritud Eesti äriregistris, ettevõtlus on vajalik, lähtudes riiklikust huvist Eesti majanduse arendamisel, ning välismaalase elama asumine Eestisse on ettevõtlusele oluline.

§ 192. Äritegevusele esitatavad nõuded

(1) Tähtajalise elamisloa ettevõtluseks võib anda välismaalasele, kellel on piisavad rahalised vahendid ettevõtluseks Eestis, sealhulgas vähemalt 1 000 000 krooni tema kontrolli all olevat kapitali, mis on investeeritud äritegevusse Eestis, ja äriplaani kirjeldus, millest nähtub äritegevuse iseloom, ulatus ning vajamineva personali suurus, kvalifikatsioon ja oskused.

(2) Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemiseks nõutava Eestisse investeeritud kapitali suurus on vähemalt 250 000 krooni.

§ 193. Ettevõtluseks antavas tähtajalises elamisloas kindlaks määratavad tingimused

Ettevõtluseks antavas tähtajalises elamisloas määratakse kindlaks ettevõtja tegevusalad ja vajaduse korral tegevuspiirkond.

§ 194. Ettevõtluseks antud tähtajalise elamisloa pikendamise täiendav tingimus

Ettevõtluseks antud tähtajalist elamisluba võib pikendada, kui välismaalase senine tegevus on olnud vastavuses elamisloa andmise ja pikendamise tingimustega.

§ 195. Ettevõtluseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

Ettevõtluseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalane, esitatud äriplaani, äripartnerid või esitatud rahalised allikad ei ole usaldusväärsed;
- 2) välismaalase senine tegevus ei ole vastavuses äriplaaniga või
- 3) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust.

§ 196. Asjaolude muutumisest teavitamise nõue

Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba ettevõtluseks, on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit elamisloa andmise aluseks olnud asjaolude muutumisest, raskustest võetud kohustuste täitmisel või võetud kohustuste täitmise võimatusest.

§ 197. Eestis töötamise piirangud

(1) Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba ettevõtluseks, ei tohi Eestis töötada teise isiku alluvuses.

(2) Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba ettevõtluseks äriühingus osalemise eesmärgil, võib töötada elamisloaga kindlaks määratud äriühingus juhtimisfunktsiooni täitmiseks.

6. alljaotis Tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral

§ 198. Tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral

Tähtajalise elamisloa piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral võib anda välismaalasele, kellele legalne sissetulek tagab tema toimetuleku Eestis, kui elamisloa andmine ei kahjusta avalikke huve.

§ 199. Piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral antava tähtajalise elamisloa võib anda kuni kaheks aastaks korraga ja seda võib pikendada kahe aasta võrra korraga.

§ 200. Eestis töötamise piirang

Välismaalasel, kellel on tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku alusel, on keelatud Eestis töötada ja talle ei anta Eestis töötamiseks tööloa.

7. alljaotis

Tähtajaline elamisluba välislepingu alusel

§ 201. Tähtajaline elamisluba välislepingu alusel

Tähtajalise elamisloa välislepingu alusel võib anda välismaalasele, kelle elamisloa taotlus põhineb Eesti või Euroopa Liidu sõlmitud välislepingus sätestatud.

§ 202. Välislepingu alusel antava tähtajalise elamisloa põhjendus

Elamisloa taotlemisel peab välismaalane viitama välislepingu sättele, millel tema elamisloa taotlus põhineb, ja esitama põhjenduse.

8. alljaotis

Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral

§ 203. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa juhud

Välismaalasele võib tähtajalise elamisloa anda kaaluka avaliku huvi korral (edaspidi *tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral*) kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele kaasaaitamiseks, kui ta on:

- 1) kannatanu või tunnistaja kriminaalmenetluses, mille esemeks on inimkaubandusega seotud kuritegu nõukogu raamotsuse 2002/629/JSK inimkaubanduse vastu võitlemise kohta (EÜT L 203, 1.08.2002, lk 1–4) tähenduses;
- 2) eelnevalt kaasa aidanud kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele või andnud nõusoleku seda teha ja
- 3) katkestanud kõik suhted isikutega, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises.

§ 204. Välismaalase teavitamine

Kaaluka avaliku huvi korral elamisloa andmise puhul teavitab prokuratuur või prokuratuuri korraldusel uurimisasutus välismaalast käesoleva alljaotise alusel kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise võimalusest ja tingimustest.

§ 205. Järelemõtlemisaeg

Prokuratuuri otsusel antakse välismaalasele järelemõtlemisaega 30–60 kalendripäeva hetkest, kui teda teavitatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise võimalusest ja tingimustest, et võimaldada välismaalasel jõuda otsusele, kas ta soovib kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele kaasa aidata.

§ 206. Järelemõtlemisaja kehtetuks tunnistamine

(1) Prokuratuur võib otsuse välismaalasele antud järelemõtlemisaja kohta ennetähtaegselt kehtetuks tunnistada, kui välismaalane on vabatahtlikult ja omal initsiatiivil loonud uuesti kontaktid isikuga, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises, või välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Järelemõtlemisaja otsuse kehtetuks tunnistamist ei põhjendata.

(3) Järelemõtlemisaja otsuse kehtetuks tunnistamisel viiakse välismaalase lahkumiskohustus viivitamata täide väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

§ 207. Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise tingimused

(1) Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral antakse juhul, kui välismaalase puhul on täidetud käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa andmise tingimused ja välismaalane ei kujuta endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Alaealisele või piiratud teovõimega isikule võib anda elamisloa kaaluka avaliku huvi olemasolu korral, kui elamisloa andmine on kooskõlas tema õiguste ja huvidega.

§ 208. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral antakse prokuratuuri taotluses nimetatud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks.

(2) Tähtajalist elamisluba kaaluka avaliku huvi korral pikendatakse prokuratuuri taotluses nimetatud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks korraga.

§ 209. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa pikendamise tingimused

(1) Tähtajalist elamisluba kaaluka avaliku huvi korral pikendatakse, kui nimetatud elamisloa andmise aluseks olnud asjaolud on säilinud.

(2) Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa pikendamiseks on nõutav prokuratuuri taotlus ja välismaalase kirjalik nõusolek.

§ 210. Kaaluka avaliku huvi korral antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamine

(1) Tähtajalise elamisloa kaaluka avaliku huvi korral võib kehtetuks tunnistada:

- 1) kriminaalmenetluse lõpetamisel;
- 2) kui välismaalane on loobunud kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele kaasaaitamisest või on vabatahtlikult taastanud suhted isikuga, kes on kuriteos kahtlustatav või süüdistatav, või
- 3) kui välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud juhul tunnistatakse tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral kehtetuks prokuratuuri ettepanekul.

5. jaotis Tähtajalise elamisloa menetlus

1. alljaotis Pädevus

§ 211. Tähtajalise elamisloa andmise ja pikendamise pädevus

Tähtajalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 212. Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise pädevus

Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

2. alljaotis Taotlemine

§ 213. Tähtajalise elamisloa taotlemine

(1) Tähtajalise elamisloa taotlemiseks esitab välismaalane tähtajalise elamisloa taotluse isiklikult.

(2) Vähemalt 15-aastane alaliselt välisriigis elav alaealine laps võib tähtajalise elamisloa ja tööloa taotluse esitada iseseisvalt üksnes seadusliku esindaja notariaalselt kinnitatud nõusolekul.

(3) Alaealisele lapsele elamisloa taotlemisel tuleb esitada Eestisse elama mitteamuva vanema notariaalselt või Eesti välisesinduses ametlikult kinnitatud nõusolek. Vanema nõusolekut eeldatakse, kui ta esitab elamisloa taotluse alaealise lapse eest.

§ 214. Tähtajalise elamisloa taotlemise erisused

(1) Kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu või arestialuse tähtajalise elamisloa vormikohase taotluse, samuti sooviavalduse tähtajalise elamisloa taotluse erandina Politsei- ja Piirivalveametile esitamiseks edastab välismaalase poolt selleks volitatud kinnipidamisasutuse töötaja. Kinnipidamisasutuse töötaja esitab nimetatud toimingute sooritamisel lisaks kinnipeetava volikirjale oma ametitõendi.

(2) Kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse või sooviavalduse esitada posti teel kinnipidamisasutuse kaudu kinnipidamisasutuse kaaskirjaga, kui tema isikusamasust on kontrollinud kinnipidamisasutuse teenistuja.

§ 215. Tähtajalise elamisloa taotluse esitamine Eesti välisesindusele

Välismaalane esitab tähtajalise elamisloa taotluse Eesti välisesindusele, kes edastab selle pärast taotleja isiku tuvastamist või isikusamasuse kontrollimist menetlemiseks Politsei- ja Piirivalveametile.

§ 216. Tähtajalise elamisloa taotluse esitamine Politsei- ja Piirivalveametile

(1) Politsei- ja Piirivalveametist võib tähtajalist elamisluba taotleda:

13.02.2012 9:35

Parandatud täheviiga sõnas „Piirivalveametist“. Alus: „Riigi Teataja seadus“ § 10 lõige 3 ja Riigikogu Kantsleil 10.02.2012 kiri nr 4-14/12-7/1.

1) eestlane, tema abikaasa ja alaealine laps;

2) Eesti kodaniku abikaasa ja alaealine laps;

3) Eestis elamisloa alusel elavast välismaalasest põlvnevale alla üheaastasele lapsele;

4) välismaalane tegevuseks riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse osalusega rahvusvahelise koostööprogrammi raames;

5) välismaalane, kes viibib Eestis tähtajalise elamisloa alusel ja taotleb uut tähtajalist elamisluba;

6) välismaalane, kellele on Politsei- ja Piirivalveamet selleks erandina loa andnud tingimusel, et välismaalasel puudub mõjuvatel põhjustel võimalus taotleda elamisluba Eesti välisesinduses;

7) välismaalane, kellele on siseminister Vabariigi Valitsuse liikme motiveeritud ettepaneku alusel selleks loa andnud põhjusel, et tema Eestisse saabumine on vajalik, lähtudes avalikust huvist;

8) välismaalane, kes on riigi kodanik, kellega on sõlmitud leping viisavaba liikumise kohta või kelle suhtes on viisanõudest loobutud, ning nimetatud välismaalase abikaasa ja alaealine laps;

9) Ameerika Ühendriikide või Jaapani kodanik ning tema abikaasa ja alaealine laps;

10) välismaalane, kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole pärast nimetatud tähtaega lahkunud elama mõnda teise riiki ning kellele ei ole keeldutud elamisluba andmast või elamisluba pikendamast või kelle elamisluba ei ole tunnistatud kehtetuks;

11) Euroopa Liidu liikmesriigi, välja arvatud Eesti, pikaajalise elaniku elamisluba omav välismaalane, kes taotleb tähtajalist elamisluba õppimiseks, töötamiseks või ettevõtluseks;

12) käesoleva lõike punktis 11 nimetatud välismaalase Euroopa Liidu liikmesriigi elamisluba omav abikaasa või Euroopa Liidu liikmesriigi elamisluba omav alaealine laps, kui perekond on loodud liikmesriigis, kes andis välismaalasele pikaajalise elaniku elamisloa;

13) välismaalane, kelle pikaajalise elaniku elamisluba on kehtetuks tunnistatud põhjusel, et ta on esitanud pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks valeandmeid või kasutanud pettust, kahe kuu jooksul alates pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisest ja

14) välismaalane, kes viibib Eestis seaduslikult, kui ta taotleb elamisluba õppimiseks riiklikult tunnustatud õppekava alusel magistri- või doktoriõppes.

(2) Politsei- ja Piirivalveametist elamisloa taotlemise õigust ei ole välismaalasel, kellel on kehtiv tähtajaline elamisluba õppimiseks ning kes taotleb elamisluba töötamiseks, välja arvatud välismaalasel, kes on elanud Eestis vahetult enne uuel alusel elamisloa taotlemist vähemalt kaks aastat järjest elamisloa alusel, mis on antud õppimiseks gümnaasiumis, kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis.

§ 217. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa taotlemine

(1) Kaaluka avaliku huvi korral algatatakse tähtajalise elamisloa andmise menetlus prokuratuuri kirjalikul taotlusel, millele on lisatud välismaalase kirjalik nõusolek. Välismaalane ei pea nimetatud elamisloa taotlust isiklikult esitama.

(2) Välismaalane kaasatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise menetlusse kolmanda isikuna haldusmenetluse seaduse § 11 lõike 1 punkti 3 tähenduses.

(3) Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise juhtude asjaolude selgitamiseks on prokuratuuril või prokuratuuri korraldusel uurimisasutusel õigus küsitleda välismaalast, teha järelepärimisi andmekogusid haldavatesse asutustesse ja kasutada psühholoogi, üld- ja erialaarstide ning tõlgi abi.

3. alljaotis
Menetlus

§ 218. Mitme tähtajalise elamisloa taotluse üheaegne läbivaatamine

Kui välismaalase suhtes on üheaegselt menetluses mitu elamisloa taotlust, tehakse otsus välismaalase valikul ainult ühe elamisloa taotluse suhtes. Kui välismaalane ei teavita otsuse tegemiseks pädevat haldusorganit, millise elamisloa taotluse suhtes ta soovib otsuse tegemist, tehakse otsus kõige hiljem esitatud elamisloa taotluse suhtes ja ülejäänud elamisloa taotlused jäetakse läbi vaatamata.

§ 219. Tähtajalise elamisloa taotluse läbi vaatamata jätmine

Tähtajalise elamisloa taotlus loetakse ilmselgelt põhjendamatuks ja see jäetakse läbi vaatamata, kui:

1) välismaalasele on keeldutud käesoleva seaduse alusel elamisluba andmast ja välismaalane ei ole esitanud uusi olulisi tõendeid asjaolude kohta, mis ei olnud välismaalasele eelmise taotluse menetlemise ajal teada;

- 2) välismaalane on esitanud tähtjalise elamisloa taotluse selleks, et vältida tagasi- või väljasaatmise või väljaandmise täideviimist ning tal on olnud eelnevalt võimalus esitada tähtjalise elamisloa taotlus;
- 3) välismaalane ei ole esitanud usutavaid tõendeid tähtjalise elamisloa taotlemise põhjuse kohta;
- 4) välismaalase või seletuste andmiseks kohustatud isiku seletused ei ole järjekindlad, on vastuolulised, ebatõenäolised või ei sisalda olustikulisi või isiklikke asjaolusid;
- 5) ilmneb haldusmenetluse seaduses sätestatud taotluse läbivaatamata jätmise alus või
- 6) välismaalase puhul ei ole nõutav tähtjalise elamisloa olemasolu Eestis.

§ 220. Tähtjalise elamisloa pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Tähtjalise elamisloa pikendamise taotlus loetakse ilmselgelt põhjendamatuks ja see jäetakse läbi vaatamata, kui ilmneb käesoleva seaduse §-s 219 sätestatud alus.

(2) Kui välismaalase Eesti elukoha andmed ei ole kantud rahvastikuregistrisse, antakse välismaalasele tähtaeg elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmiseks. Elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmata jätmisel jäetakse tähtjalise elamisloa pikendamise taotlus läbi vaatamata.

§ 221. Tähtaja ennistamise keeld

Tähtjalise elamisloa pikendamise taotlemiseks ettenähtud tähtaega ei ennistata, kui tähtjalise elamisloa kehtivusaeg on lõppenud.

§ 222. Kaebuse esitamine

(1) Tähtjalise elamisloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

(2) Kui tähtjalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustamine on Vabariigi Valitsuse pädevuses, ei saa vaiet esitada.

(3) Kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise või kehtetuks tunnistamise otsuse peale võib välismaalane esitada kaebuse või vaide käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras.

6. jaotis *Tähtjalise elamisloa asjade korraldamine*

§ 223. Isikukood

Välismaalasele, kellele on antud elamisloa, antakse isikukood rahvastikuregistri seaduses sätestatud korras.

§ 224. Tähtjalise elamisloa menetluse korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) tähtjalise elamisloa taotlemise, andmise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise korra, tähtjad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
- 2) käesolevas seaduses sätestatud legaalse sissetuleku ja töötasu määrad;
- 3) vanuse alampiiri, millest noorem isikut ei daktüloskopeerita;
- 4) muud isikud või isikute kategooriad, keda ei daktüloskopeerita;
- 5) tähtjalist elamisloa või selle pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra;
- 6) tähtjalise elamisloa vormi.

(2) Siseminister kehtestab määrusega:

- 1) tähtjalise elamisloa ja tähtjalise elamisloa pikendamise taotluse vormi;
- 2) tähtjalise elamisloa andmete välismaalase reisidokumendi kandmise ja kande annulleerimise vormid ning
- 3) tähtjalise elamisloa andmete välisriigi reisidokumendi kandmise korra.

(3) Tähtjalise elamisloa taotluste, tähtjalise elamisloa pikendamise taotluste, tähtjalise elamisloa andmete välisriigi reisidokumendi kandmise taotluste ja Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris.

§ 225. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtjalise elamisloa andmise korraldamine

Siseminister kehtestab määrusega tähtjalise elamisloa andmise menetluse algatamiseks esitatavas prokuratuuri taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ning prokuratuuri taotluse vormi.

§ 226. Välismaalase viibimiskoht ja välismaalasele osutatavad teenused

(1) Välismaalane paigutatakse vajadusel kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa taotluse läbivaatamise ajaks ja nimetatud elamisloa andmisel elamisloa kehtivuse ajaks vastuvõtukeskusesse või Sotsiaalministeeriumi või Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutuse määratud kohta.

(2) Vastuvõtukeskus korraldab välismaalasele vastavalt vajadusele toetusena välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud teenuste osutamise.

(3) Välismaalasele võib maksta rahalist toetust välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud tingimustel ja määras.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud ülesannete täitmist korraldab Sotsiaalministeerium.

§ 227. Saatjata alaealise välismaalase viibimiskoht

(1) Saatjata alaealine välismaalane, kes on saabunud Eestisse ilma seadusliku esindajata või kes jääb Eestis viibides ilma vanemast või eestkostjast, paigutatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa taotluse läbivaatamise ajaks ja talle nimetatud elamisloa andmisel elamisloa kehtivusajaks:

- 1) täisealise sugulase juurde;
- 2) eestkostele või perekonnas hooldamisele või
- 3) laste hoolekandeesutusse.

(2) Saatjata alaealise välismaalase viibimiskoha määramisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega. Võimaluse korral ei lahutata üksteisest saatjata alaealisi õdesid ja vendi.

§ 228. Elamislubade ja töölubade register

(1) Elamislubade ja töölubade register on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Elamislubade ja töölubade registri pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis elamise ja töötamise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruuses sätestatud ülesannete täitmise käigus elamislubade ja töölubade ning tähtajalise elamisloa taotluste, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluste, tööloa taotluste, tööloa pikendamise taotluste, elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluste, Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste, elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste, samuti Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikme tähtajalise elamisõiguse ja selle pikendamise ning Euroopa Liidu kodaniku ja tema perekonnaliikme alalise elamisõiguse registreerimise ning elamisõigusega seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse olemasolu ja Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida elamisloa, tööloa ja elamisõiguse kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

§ 229. Tähtajalise elamisloa vormistamine

Tähtajaline elamisluba vormistatakse tähtajalise elamisloa andmise või pikendamise otsuse andmete alusel.

2. jagu

Pikaajalise elaniku elamisluba

1. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa andmine ja andmisest keeldumine

§ 230. Pikaajalise elaniku elamisluba

Pikaajalise elaniku elamisluba on välismaalasele antav luba Eestisse saabumiseks ja tähtajatult Eestis elamiseks vastavalt käesolevas seaduses sätestatud ja elamisloaga kindlaks määratud tingimustele.

§ 231. Pikaajalise elaniku elamisloaga välismaalase õigused

(1) Pikaajalise elaniku elamisluba annab välismaalasele nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 016, 23.01.2004, lk 44–53) III peatükis sätestatud õigused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata:

- 1) pagulaste seaduses või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud korras elamisloa saanud välismaalase suhtes, kellele antakse pikaajalise elaniku elamisluba, ja
- 2) Eestis elava Eesti kodaniku või Eesti pikaajalise elaniku elamisluba omava välismaalase kuni viieaastase lapse suhtes, kui lapsele antakse pikaajalise elaniku elamisluba.

(3) Eestis pikaajalise elaniku elamisluba omav välismaalane ei vaja Eestis töötamiseks ja ettevõtlusega tegelemiseks tööloa.

§ 232. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise tingimused

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa võib anda välismaalasele, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) ta on elanud Eestis elamisloa alusel püsivalt vähemalt viis aastat vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist;
- 2) tal on kehtiv tähtajaline elamisluba;
- 3) tal on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
- 4) ta on kindlustatud isik ravikindlustuse seaduse või Eesti Vabariigi välislepingu tähenduses;
- 5) ta on täitnud integratsiooninõude;
- 6) tema elukoha andmed on kantud rahvastikuregistrisse ja
- 7) tema puhul ei esine pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise aluseks olevaid asjaolusid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkte 1–3 ei kohaldata püsivalt Eestis elava Eesti kodaniku või püsivalt Eestis elava ja Eesti pikaajalise elaniku elamisluba omava välismaalase alla üheaastase lapse suhtes.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud elamisloa alusel elamise nõuet ja punkti 2 ei kohaldata välismaalase suhtes, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse või kes on saanud ekslikult Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi, kuue kuu jooksul, arvates Eesti kodakondsuse kaotamisest või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi kehtetuks tunnistamisest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata välismaalase suhtes, kes on esitanud Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente.

§ 233. Eestis elamise perioodi arvestamine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutava püsivalt Eestis elamise perioodi hulka arvatakse Eestist ajutine eemalviibimine, mis ei ületa kuut järjestikust kuud ja kokku kümme kuud viimase viie aasta jooksul vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist.

(2) Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa alusel Eestis viibitud aeg võetakse pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks vajaliku viibimisperioodi arvestamisel arvesse poole ulatuses, kui välismaalane on saanud hiljem elamisloa muul alusel.

(3) Kui välismaalase Eestist eemalviibimine taotluse esitamisele eelnenud viimase viie aasta jooksul on kestnud kauem kui kuus kuud järjest ja kokku kümme kuud viimase viie aasta jooksul ning välismaalane on oma eemalviibimise eelnevalt registreerinud Politsei- ja Piirivalveametis või Politsei- ja Piirivalveamet on tema eemalviibimise tagantjärele lugenud põhjendatuks, pikeneb pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutav püsivalt Eestis elamise periood eemalviibitud aja võrra, mis ületab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lubatud aega.

§ 234. Integratsiooninõue

(1) Välismaalane, kes taotleb pikaajalise elaniku elamisluba, peab oskama eesti keelt vähemalt algtasemel – keeleoskustase B1 või sellele vastav tase.

(2) Integratsiooninõuet ei pea täitma:

- 1) alla 15-aastane välismaalane;
- 2) üle 65-aastane välismaalane ja
- 3) täisealine piiratud teovõimega välismaalane.

(3) Eesti keele oskust hinnatakse eesti keele tasemeeksamil keeleseaduses sätestatud tingimustel.

(4) Eesti keele eksamit ei pea sooritama välismaalane, kes on omandanud eesti keeles põhi-, kesk- või kõrghariduse.

§ 235. Eesti keele tasemeeksamist vabastamine

(1) Välismaalane, kes tervises seisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksamit, vabastatakse sellest.

(2) Välismaalane, kes terviseseisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksami täies ulatuses, teeb eesti keele tasemeeksami sellises ulatuses ja viisil, mida tema terviseseisund võimaldab.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul otsustab välismaalase osalise või täieliku vabastamise eesti keele tasemeeksami sooritamiseks ekspertkomisjon.

§ 236. Ekspertkomisjoni otsuse vaidlustamine

Ekspertkomisjoni otsuse peale võib kolmekümne päeva jooksul otsuse kättesaamise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule.

§ 237. Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest võib keelduda, kui:

- 1) välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;
- 2) välismaalane on esitanud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või kasutanud pettust pikaajalise elaniku elamisloa taotlemisel või
- 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud.

(2) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalasele on antud tähtajaline elamisluba õppimiseks;
- 2) välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa kaaluka avaliku huvi korral või
- 3) välismaalane ei vasta käesolevas seaduses sätestatud pikaajalise elaniku elamisloa andmise tingimustele.

(3) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise korral põhjusel, et isik kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule või et ta on esitanud pikaajalise elaniku elamisloa taotlemisel valeandmeid või kasutanud pettust või välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud, kaalutakse välismaalase poolt toimepandud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte, võttes arvesse välismaalase Eestis elamise kestust ning sidemeid Eesti ja päritoluriigiga.

(4) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumisel põhjusel, et isik kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule, kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 124 sätestatut.

2. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa taastamine

§ 238. Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise tingimused

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisel Eestist või teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest eemalviibimise tõttu või pikaajalise elaniku staatuse saamise tõttu Euroopa Liidu liikmesriigis võib taastada välismaalase pikaajalise elaniku elamisloa, kui ta vastab järgmistele tingimustele:

- 1) ta on elanud Eestis tähtajalise elamisloa alusel ja püsivalt vähemalt kaks aastat vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse esitamist;
- 2) tal on kehtiv tähtajaline elamisluba;
- 3) tal on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
- 4) ta on kindlustatud isik ravikindlustuse seaduse või välislepingu tähenduses ja
- 5) tema puhul ei esine pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise aluseks olevaid asjaolusid.

(2) Pikaajalise elaniku elamisloa taastamiseks nõutava püsivalt Eestis elamise perioodi hulka arvatakse Eestist ajutine eemalviibimine, mis ei ületa kokku nelja kuud viimase kahe aasta jooksul vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse esitamist.

3. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivus

§ 239. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivus

Pikaajalise elaniku elamisluba kehtib kuni elamisloa kehtivusaja lõppemiseni või elamisloa kehtetuks tunnistamiseni.

§ 240. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivusaja lõppemine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivusaeg lõpeb:

- 1) välismaalasele Eesti kodakondsuse andmisel või taastamisel;
- 2) välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse andmisel või taastamisel või
- 3) välismaalase surma või surnuks tunnistamise korral.

(2) Välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse andmisel või taastamisel omandab isik Euroopa Liidu kodaniku alalise elamisõiguse Euroopa Liidu kodaniku seaduse tähenduses.

§ 241. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa võib kehtetuks tunnistada, kui:

- 1) välismaalane on pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks esitanud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või kasutanud pettust;
- 2) välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule või
- 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud.

(2) Pikaajalise elaniku elamisluba tunnistatakse kehtetuks:

- 1) välismaalase isikliku sooviavalduse alusel;
- 2) kui välismaalane viibib väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike kaksteist järjestikust kuud;
- 3) kui välismaalane on saanud pikaajalise elaniku staatuse teises Euroopa Liidu liikmesriigis või
- 4) kui välismaalase eemalviibimine Eestist on kestnud vähemalt kuus järjestikust aastat.

(3) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisel põhjusel, et välismaalane on pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks esitanud valeandmeid või kasutanud pettust või välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule või välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud, kaalutakse välismaalase poolt toimepandud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte, võttes arvesse välismaalase Eestis elamise kestust, välismaalase vanust, pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise tagajärgi välismaalase ja tema perekonnaliikmete jaoks ning sidemeid Eesti ja päritoluriigiga.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–4 sätestatud asjaolud ei ole elamisloa kehtetuks tunnistamise aluseks, kui välismaalane on oma Eestist eemalviibimise eelnevalt registreerinud Politsei- ja Piirivalveametis või Politsei- ja Piirivalveamet on tema Eestist eemalviibimise lugenud tagantjärele põhjendatuks.

4. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa menetlus

1. alljaotis *Pädevus*

§ 242. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa andmise või andmisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 243. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 244. Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise või taastamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

2. alljaotis *Menetlus*

§ 245. Pikaajalise elaniku elamisloa taotlemine

Pikaajalise elaniku elamisloa taotlemiseks esitab välismaalane pikaajalise elaniku elamisloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile.

§ 246. Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlemine

Pikaajalise elaniku elamisloa taastamiseks esitab välismaalane pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse Politsei- ja Piirivalveametile.

§ 247. Taotluse läbivaatamata jätmine

Kui välismaalase Eesti elukoha andmed ei ole kantud rahvastikuregistrisse, antakse välismaalasele tähtaeg elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmiseks. Elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmata jätmisel jäetakse pikaajalise elaniku elamisloa taotlus ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlus läbi vaatamata.

§ 248. Kaebuse esitamine

Pikaajalise elaniku elamisloa andmise, taastamise, andmisest, taastamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

§ 249. Pikaajalise elaniku elamisloa vormistamine

- (1) Pikaajalise elaniku elamisloa vormistatakse pikaajalise elaniku elamisloa andmise otsuse andmete alusel.
- (2) Kui välismaalane taotleb pikaajalise elaniku elamisloa andmete kandmist välisriigi reisidokumenti või välismaalase passi, kantakse tema elamisloa andmed välisriigi reisidokumenti või välismaalase passi pikaajalise elamisloa andmise otsuse andmete alusel.

5. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloaga seotud asjade korraldamine

§ 250. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise korraldamine

- (1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:
  - 1) pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise, andmise, taastamise ning kehtetuks tunnistamise korra ja tähtajad ning taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
  - 2) pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamiseks nõutava legaalse sissetuleku määra;
  - 3) pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutava eesti keele tasemeeksami osalise sooritamise ulatuse ja viisi või nimetatud eksami sooritamise tingimused ja korra;
  - 4) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut ei daktüloskopeerita;
  - 5) muude isikute või isikute kategooriate, keda ei daktüloskopeerita, loetelu;
  - 6) pikaajalise elaniku elamisloa või selle taastamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra ja
  - 7) pikaajalise elaniku elamisloa vormi.
- (2) Siseminister kehtestab määrusega:
  - 1) pikaajalise elaniku elamisloa ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse vormi;
  - 2) pikaajalise elaniku elamisloa andmete välismaalase reisidokumenti kandmise ja kande annulleerimise vormidning
  - 3) pikaajalise elaniku elamisloa välisriigi reisidokumenti kandmise korra.
- (3) Eesti keele tasemeeksamist vabastamise või selle osalise sooritamise ulatuse ja viisi hindamiseks pädeva ekspertkomisjoni moodustab ja selle töökorralduse kehtestab haridus- ja teadusminister kooskõlastatult sotsiaalministriga.
- (4) Pikaajalise elaniku elamisloa taotluste ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluste ja Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise menetluse käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris.

§ 251. Teabevahetuse korraldamine

Pikaajalise elaniku elamisloa alast teabevahetust Euroopa Liidu liikmesriikidega korraldab Siseministerium või siseministri määratud Siseministeriumi valitsemisala asutus.

3. jagu **Eestist eemalviibimine**

§ 252. Eestist eemalviibimise registreerimine

- (1) Kui elamisloa omanik soovib Eestist eemal viibida rohkem kui 183 päeva aasta jooksul, peab ta registreerima Eestist eemalviibimise Politsei- ja Piirivalveametis.
- (2) Eemalviibimist on võimalik registreerida vaid edasiulatuvalt.

§ 253. Eestist eemalviibimise registreerimise õiguslikud alused

Politsei- ja Piirivalveamet võib välismaalase Eestist eemalviibimise registreerida, kui välismaalane kavatses viibida ajutiselt välisriigis järgmisel eesmärgil:

- 1) õppimine;
- 2) töötamine;
- 3) välisriigi relvajõududes ajateenistuses viibimine või

4) muu ajutise iseloomuga põhjus, mis eeldab välismaalase Eestist eemalviibimist.

§ 254. Eestist eemalviibimise registreerimise õiguslik tagajärg

Kui välismaalane on Eestist eemalviibimise registreerinud, loetakse tema Eestist eemalviibitud aeg püsivalt Eestis elatud aja hulka.

§ 255. Eestist eemalviibimise registreerimise tähtaeg

Välismaalane võib Eestist eemalviibimise registreerida kuni kaheks aastaks korraga.

§ 256. Eestist eemalviibimine eemalviibimist registreerimata

Kui välismaalane viibis Eestist eemal rohkem kui 183 päeva aasta jooksul, kuid tal ei olnud mõjuval põhjusel võimalik oma eemalviibimist registreerida, võib Politsei- ja Piirivalveamet lugeda välismaalase Eestist eemalviibitud aja püsivalt Eestis elatud aja hulka.

§ 257. Eestist eemalviibimise põhjendamine

Välismaalane peab Eestist eemalviibimise registreerimisel või taotluse esitamisel eemalviibimise põhjendatuks lugemiseks tõendama eemalviibimise põhjust ja asjaolusid.

§ 258. Eestist eemalviibimise registreerimise korraldamine

(1) [Siseminister kehtestab määrusega](#) Eestist eemalviibimise registreerimise korra, tähtajad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu.

(2) [Siseminister võib kehtestada määrusega](#) Eestist eemalviibimise registreerimise taotluse vormi.

4. jagu

Elamisloa alusel Eestis töötamine

§ 259. Eestis töötamise õiguslikud alused

(1) Elamisloa alusel Eestis elaval välismaalasel on õigus Eestis töötada, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kui tähtajalist elamisluba omava välismaalase Eestis töötamise tingimusi on piiratud või ta ei tohi Eestis töötada, on see sätestatud eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 260. Tööluba

Tööloaga antakse välismaalasele, kellel on tähtajaline elamisluba õppimiseks, õigus Eestis töötada tööloas määratud tähtaja jooksul.

§ 261. Tööloa andmise tingimused

Tööloa võib anda välismaalasele, kellel on tähtajaline elamisluba õppimiseks, kui õppeasutus on andnud nõusoleku õppima asumiseks ning tingimusel, et töötamine ei sega välismaalase õppetööd.

§ 262. Tööloa kehtivusaeg

(1) Välismaalasele antava tööloa kehtivusaeg ei või ületada tema elamisloa kehtivusaega.

(2) Tööloa kehtivusaega võib pikendada kuni elamisloa kehtivusaja lõpuni.

§ 263. Tööloa andmisest ja pikendamisest keeldumine

Tööloa andmisest või pikendamisest keeldutakse, kui välismaalasel puudub Eestis elamiseks elamisluba või esinevad muud asjaolud, mis on aluseks tööloa andmisest keeldumisele.

§ 264. Tööloa taotlemine

(1) Tööloa saamiseks esitab välismaalane tööloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile.

(2) Kui tööloa taotlus esitatakse koos tähtajalise elamisloa taotlusega, võib tööloa taotluse esitada Eesti välisesindusele.

§ 265. Tööloa taotluse läbi vaatamata jätmine

Tööloa taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui välismaalane ei vaja Eestis töötamiseks tööloaba.

§ 266. Tööloa andmise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise pädevus

Tööloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 267. Vaidlustamine

Tööloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

§ 268. Tööloa asjade korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) tööloa ja tööloa pikendamise taotlemise, andmise ja kehtetuks tunnistamise korra ja tähtajad ning taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
- 2) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut ei daktüloskopeerita;
- 3) muud isikud või isikute kategooriad, keda ei daktüloskopeerita;
- 4) tööloa või selle pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra ja
- 5) tööloa vormi.

(2) Siseminister kehtestab määrusega tööloa ja tööloa pikendamise taotluse vormi.

(3) Tööloa taotluste ja tööloa pikendamise taotluste ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris.

§ 269. Tööloa vormistamine

Tööloa vormistatakse tööloa andmise või pikendamise otsuse andmete alusel.

4. peatükk ISIKUANDMETE TÖÖTLEMINE

§ 270. Isikuandmete töötlemise lubatavus

(1) Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse taotlemise, selle omamise õiguspärasuse kontrollimise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise, samuti väljasõidukohustuse täitmise menetluses võib menetlust läbiviiv haldusorgan töödelda isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid ilma isiku nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata.

(2) Haldusorgan võib menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamiseks ja kontrollimiseks edastada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuandmeid kolmandatele isikutele ilma isiku nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata. Kolmandad isikud võivad töödelda neile edastatud isikuandmeid ulatuses, mis on vajalik menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamiseks.

(3) Füüsiline või juriidiline isik, kellel on käesolevast seadusest tulenevalt kutsuja kohustused, majutusteenuse osutaja, transporditeenuse osutaja ning välismaalasele eluaset võimaldav isik võivad töödelda välismaalase isikuandmeid, välja arvatud delikaatseid isikuandmeid, ilma välismaalase nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata käesolevast seadusest või väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks ulatuses, mis on vajalik vastava kohustuse täitmiseks.

(4) Haldusorgan võib nõuda isikult kirjaliku taotluse esitamist, et selgitada isikule temaga seonduvalt töödeldavate isikuandmete töötlemise eesmäärke, ulatust ja viisi, isikuandmete koosseisu ja allikaid ning kolmandatele isikutele andmete edastamise lubatavust ja avaldada kolmandate isikute andmed, kellele tema isikuandmeid on edastatud.

§ 271. Isikuandmete edastamine ja kogumine

(1) Menetluse läbiviimisel on haldusorganil õigus koguda andmeid välismaalasega seonduvate menetluses tähtsust omada võivate asjaolude kohta andmekogudest, teistelt avalik-õiguslikke ülesandeid täitvatelt asutustelt ja isikutelt ning eraõiguslikelt isikutelt. Nimetatud isikutel ja asutustel on kohustus need andmed haldusorganile edastada ja haldusorganil on õigus neid andmeid töödelda.

(2) Välismaalase kohta kogutud isikuandmete, sealhulgas delikaatsete isikuandmete edastamine välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile, Euroopa Liidu institutsioonile ja Euroopa Liidu ühtsesse andmekogusse on lubatud välislepingust, Euroopa Liidu õigusaktist, seadusest või määrusest tuleneva kohustuse täitmiseks.

(3) Välislepingust, Euroopa Liidu õigusaktist, seadusest või määrusest tuleneva kohustuse täitmiseks võib töödelda välisriigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid.

§ 272. Biomeetriliste andmete töötlemine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste läbiviimisel võib isikult võtta biomeetrilisi andmeid ja neid töödelda.

(2) Biomeetrilised andmed käesoleva seaduse tähenduses on näokujutis, sõrmejäljekujutised, allkiri või allkirjakujutis ja silmairisekujutised.

(3) Välismaalase suhtes, kes keeldub biomeetriliste andmete võtmise võimaldamisest, võib kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamisega või sidumisvahendit nii kaua, kuni see on vajalik biomeetriliste andmete võtmiseks. Enne sunni kohaldamist teavitatakse välismaalast sunni kohaldamisest.

(4) Sundi ei kohaldata, kui välismaalane keeldub biomeetriliste andmete võtmise võimaldamisest viisataotluse esitamisel.

(5) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste käigus kogutud biomeetriliste andmete töötlemine on lubatud ainult seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.

§ 273. Eestis ajutise viibimise seaduslike aluste menetlustes töödeldavad andmed

Viisataotluse ja viibimisaja pikendamise taotluse, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise, viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise menetluste käigus kogutud andmeid töödeldakse välislepingus, Euroopa Liidu õigusaktis, seaduses või määrukses sätestatud ülesannete täitmiseks ilma välismaalase nõusolekuta.

§ 274. Elamisloa ja tööloa menetlustes töödeldavad andmed

Elamislubade ja töölubade ning tähtajalise elamisloa taotluse, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse, tööloa taotluse, tööloa pikendamise taotluse, Eestist eemalviibimise registreerimise taotluse, elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluse, samuti elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus kogutud andmeid töödeldakse välislepingus, Euroopa Liidu õigusaktis, seaduses või määrukses sätestatud ülesannete täitmiseks ilma välismaalase nõusolekuta.

§ 275. DNA-andmete töötlemine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste läbiviimisel võib välismaalast võtta DNA-proove ja vastavaid andmeid töödelda, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(2) Välismaalase suhtes, kes keeldub DNA-proovide andmisest, võib kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamisega või sidumisvahendit nii kaua, kuni see on vajalik DNA-proovide võtmiseks. Enne sunni kohaldamist teavitatakse välismaalast sunni kohaldamisest.

(3) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste käigus kogutud DNA-andmete töötlemine on lubatud ainult seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.

(4) DNA-proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA-registrisse.

§ 276. Daktüloskopeerimine

(1) Viisamenetluses ning elamisloa ja tööloa menetlustes daktüloskopeeritakse isik ja töödeldakse vastavaid isikuandmeid ilma isiku nõusolekuta.

(2) Viisamenetluses daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse viisaregistrisse.

(3) Elamisloa ja tööloa menetlustes daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse elamislubade ja töölubade registrisse.

§ 277. Piirangud daktüloskopeerimisel

(1) Välismaalast ei daktüloskopeerita, kui:

1) välismaalasel puuduvad kõik sõrmed;

2) välismaalase tervise seisund ei võimalda teda daktüloskopeerida või

3) välismaalane kuulub isikute hulka, keda ei daktüloskopeerita tulenevalt viisaeeskirjas sätestatud või käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktidest 6 ja 7, § 224 lõike 1 punktidest 3 ja 4, § 250 lõike 1 punktidest 4 ja 5 ning § 268 lõike 1 punktidest 2 ja 3.

(2) Välismaalane peab tõendama, et tema tervise seisund ei võimalda daktüloskopeerimist.

(3) Välismaalast ei daktüloskopeerita, kui tema terviseseisund ei võimalda isiklikult haldusorgani asukohta ilmuda. Välismaalane peab tõendama, et tema terviseseisund ei võimalda isiklikult haldusorgani asukohta ilmuda.

§ 278. Daktüloskopeerimine viisamenetluses

Viisataotluse ja viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel taotleja daktüloskopeeritakse, kui viisaeskiri või käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 279. Daktüloskopeerimine elamisloa ja tööloa menetluses

(1) Tähtajalise elamisloa taotluse, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse, tööloa ja tööloa pikendamise taotluse esitamisel taotleja daktüloskopeeritakse.

(2) Kui välismaalane on varem elamisloa või tööloa menetluses või isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses daktüloskopeeritud ja tema viimasest daktüloskopeerimisest on möödas vähem kui kaks aastat, siis ei pea välismaalast daktüloskopeerima.

5. peatükk KOHUSTUSED

§ 280. Välismaalase teavitamiskohustus

Välismaalane on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit järgmistest asjaoludest:

- 1) perekonnaseisu muutumisest, kui perekonnaseisu muutumine on registreeritud välisriigis;
- 2) kriminaalkorras karistamisest, kui välismaalasele on määratud karistus välisriigi õiguskaitseorgani poolt;
- 3) töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks määratud töötamistingimuste muutumisest ja lepingu lõpetamisest;
- 4) välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumist tagava kindlustuslepingu lõppemisest või lõpetamisest ja
- 5) välisriigi relvajõududesse ajateenistusse minemisest, välisriigi relvajõududes tegevteenistusse või lepinguliselt teenistusse astumisest, reservi arvamistest või erru minemisest.

§ 281. Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulude kandmise kohustus

(1) Välismaalane on kohustatud kandma Eestis viibimise ja Eestis elamise kulud, sealhulgas tagama enda majutamise, toitlustamise ja haigusest või vigastusest tingitud ravikulude ja muude toimetulekukulude katmise.

(2) Välismaalane on kohustatud kandma enda Eestist lahkumise kulud, sealhulgas väljasõidukohustuse sundtäitmise, väljasaatmiskeskuses ja politsei arestimajas kinnipidamise kulud, mis kantakse seoses välismaalase väljasaatmisega.

§ 282. Menetluskulude kandmise kohustus

(1) Menetluses osalemise kulud, sealhulgas haldusorgani asukohta ilmumise kulud ja tõendite esitamisega seotud kulud, kannab menetlusosaline.

(2) Kui välismaalane ei täida kaasaaitamiskohustust või käitub menetluses muul viisil pahauskselt, põhjustades sellega haldusorganile täiendavaid menetluskulusid, nõutakse need kulud sisse välismaalasel, kuid mitte rohkem kui 100 000 krooni.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud menetluskulud võib välismaalasel sisse nõuda täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Menetluskulude sissenõudmiseks tehakse välismaalasele ettekirjutus, milles määratakse kulude vabatahtliku täitmise tähtaeg ja tehakse hoiatus kulude sissenõudmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(5) Menetluskulude sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 283. Menetluses osalemise kohustuse täitmise korraldamine

(1) Menetluses osalemise kohustust mittetäitvat välismaalast, keda haldusorgan on kohustanud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta, võib välismaalase Eestis viibimise ja Eestis töötamise asjaolude kontrollimiseks taga otsida ja kinni pidada ning kohaldada tema suhtes sundtoomist, kui menetlust ei ole võimalik teisiti läbi viia.

(2) Välismaalase sundtoomisel peetakse välismaalane kinni, tuvastatakse tema isik või kontrollitakse tema isikusamasust, viiakse läbi turvakontroll ja toimetatakse ta haldusorgani asukohta menetlustoimingute läbiviimiseks.

(3) Välismaalast võib menetluses osalemise kohustuse täitmise tagamiseks ilma halduskohtu loata kinni pidada Politsei- ja Piirivalveameti ametiruumis või politsei arestimajas kuni 48 tundi, kuid mitte kauem kui menetluses osalemise kohustuse täitmiseks vajalik.

(4) Sundtoomisel ja välismaalase kinnipidamisel võib Politsei- ja Piirivalveamet kohaldada politsei ja piirivalve seaduse §-des 7¹², 7¹⁶–7¹⁹ ja 7³²–7⁴⁰ sätestatud meetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(5) Politsei ja piirivalve seaduse §-des 7³⁷ ja 7³⁸ sätestatud meetmeid võib kohaldada üksnes juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et ilma nimetatud meetmeid kohaldamata ei ole välismaalase eeldatava ebaseadusliku Eestis viibimise või töötamise tõkestamine tulemuslik ja muud meetmed on ammendunud.

(6) Politsei ja piirivalve seaduse §-s 7³² sätestatud meedet võib kohaldada üksnes politseiametnik.

(7) Välismaalase kinnipidamisel võetakse leitud dokumendid, raha, väärtasjad ja keelatud asjad kinnipidamise ajaks hoiule. Keelatud asjad on esemed või ained, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida või mis võivad ohustada välismaalast ennast või teisi isikuid või mille omamine ei ole haldusorgani ametiruumis või politsei arestimajas lubatud.

(8) Välismaalase isikuandmed ja andmed tema tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kohta on avalikud ulatuses, mis on vajalik tema menetluses osalemise kohustuse täitmiseks.

(9) Välismaalase isikuandmeid ja andmeid tema tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kohta võib töödelda viisaregistris, elamislubade ja töölubade registris ning Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus.

§ 284. Menetluses osalemise kulude sissenõudmine

(1) Välismaalase ja isikult või asutuselt, kellel on kutsuja kohustused (edaspidi *kutsuja*), võib sisse nõuda välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud, kuid mitte rohkem kui 100 000 krooni.

(2) Välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud võib sisse nõuda täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(3) Kulude hüvitamiseks teeb haldusorgan välismaalasele või tema Eestisse kutsujale ettekirjutuse hüvitada välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud.

(4) Ettekirjutuse vabatahtlikuks täitmiseks on isikul aega 90 päeva.

(5) Ettekirjutuses tehakse hoiatus ettekirjutuse sundtäitmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(6) Välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise korra ja välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulude loetelu, kulude arvestamise korra ja sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 285. Tööandja teavitamiskohustus

(1) Tööandja on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimuste muutmisest ja lepingu lõpetamisest.

(2) Tööandja on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit lühiajalise töötamise registreerinud välismaalasega töösuhte aluseks oleva lepingu sõlmimata jätmisest või vastava lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest.

(3) Teadus- ja arendusasutus on kohustatud viivitamata teavitama Politsei- ja Piirivalveametit välismaalasega sõlmitud võõrustamislepingu lõpetamisest.

§ 286. Tööandja kohustus seoses välismaalase töötamisega

(1) Tööandja on kohustatud kontrollima, et tema juures töötaval välismaalasel oleks Eestis töötamiseks õiguslik alus.

(2) Tööandjal on keelatud sõlmida lepingut töötamiseks välismaalasega, kellel puudub õiguslik alus Eestis töötamiseks.

(3) Tööandja on kohustatud lõpetama lepingu välismaalasega, kellel puudub õiguslik alus Eestis töötamiseks.

§ 287. Õppeasutuse teavitamiskohustus

Õppeasutus on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit õppimiseks tähtajalise elamisloa saanud välismaalase ettenähtud ajal õppetööle mitteasumisest, õppeasutusest eksmatrikuleerimisest, õpingute lõpetamisest või katkestamisest või välismaalasega praktikalepingu sõlmimisest või sõlmitud praktikalepingu lõpetamisest.

§ 288. Majutusettevõtte kohustus

Välismaalane majutatakse majutusettevõttes vastavalt turismiseaduse nõuetele. Majutusettevõtte on kohustatud esitama majutatud välismaalase andmetega külastajakaardi Politsei- või Piirivalveameti või Kaitsepolitsei ameti nõudmisel teavet nõudnud asutusele.

§ 289. Välismaalasele eluaset võimaldava isiku kohustus

(1) Isik, kes võimaldab välismaalasele eluaset või sõlmib temaga üürilepingu, on kohustatud kontrollima välismaalase Eestis viibimise seaduslikkust.

(2) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata majutusteenuse osutaja suhtes.

§ 290. Vedaja kohustused

(1) Isik, kes transpordib või kelle esindaja transpordib välismaalase Eesti riigipiirile, ajutisele kontrolljoonele või transiiditsoonile (edaspidi *vedaja*), on kohustatud enne välismaalase transpordivahendile võtmist kontrollima, et transpordivahendile lubataval välismaalasel on Eestisse sisenemiseks või transiiditsoonis viibimiseks nõutav seaduslik alus ja piiriületuseks ettenähtud dokument.

(2) Vedaja, kes transportis või kelle esindaja transportis välismaalase, kellel puudus Eesti piirile saabumisel Eestis ajutise viibimise või elamise seaduslik alus või piiriületamist võimaldav dokument, Eesti piirile, on kohustatud Eesti piirilt tagasisaadetava välismaalase toimetama tagasi samasse kohta, kust vedaja välismaalase transpordivahendile võttis, või välismaalase asukohariiki.

(3) Kui välismaalane ei kanna väljasõidukohustuse sundtäitmise või väljasaatmiskeskuse või politsei arestimajas kinnipidamise kulusid, siis on vedaja kohustatud hüvitama nimetatud kulud, kuid mitte rohkem kui 500 000 krooni.

§ 291. Kutsuja kohustused

(1) Kutsuja on kohustatud kontrollima, et tema poolt Eestisse kutsutud välismaalasel oleks Eestis viibimiseks seaduslik alus.

(2) Kutsuja on kohustatud võtma välismaalase Eestis vastu, tagama tema majutamise ning kandma välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulud.

(3) Kui välismaalane ei kanna menetluskulusid või väljasõidukohustuse sundtäitmise või väljasaatmiskeskuse või politsei arestimajas viibimise kulusid, siis on kutsuja kohustatud hüvitama nimetatud kulud, kuid mitte rohkem kui 500 000 krooni.

(4) Kutsuja on kohustatud tõendama vastavust kutsuja suhtes kohaldatavatele nõuetele.

§ 292. Ettekirjutus kulude hüvitamiseks

(1) Kulude hüvitamiseks teeb haldusorgan kutsujale või vedajale ettekirjutuse hüvitada välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulud, sealhulgas väljasõidukohustuse sundtäitmise kulud ja menetluskulud.

(2) Ettekirjutuse vabatahtlikuks täitmiseks on kutsujal ja vedajal aega 90 päeva.

(3) Ettekirjutuses tehakse hoiatus ettekirjutuse sundtäitmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Ettekirjutuse täitmata jätmisel sundtäidetakse ettekirjutus ja nõutakse kulud sisse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(5) Kui välismaalasel ei olnud Eestisse kutsujat, võib väljasõidukohustuse sundtäitmise kulud, kuid mitte rohkem kui 500 000 krooni, sisse nõuda käesolevas peatükis sätestatud korras välismaalasel.

(6) Välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise sissenõutavate kulude loetelu ning välismaalase väljasaatmiskeskuses või politsei arestimajas viibimisega seotud sissenõutavate kulude arvestamise korra ja kulude määrad [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 293. Tõendamiskohustus

(1) Eestis ajutiseks viibimiseks, elamiseks ja töötamiseks seadusliku aluse taotlemisel on välismaalane kohustatud tõendama viisa andmise aluseks olevaid asjaolusid, viibimisaja pikendamise aluseks olevaid asjaolusid ja nende erakorralisust, lühiajalise Eestis töötamise registreerimise aluseks olevaid asjaolusid, tähtajalise elamisloa andmise ja selle pikendamise, tööloa andmise ja selle pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa andmise ja selle taastamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise aluseks olevaid asjaolusid ning muid asjaolusid, mis võivad tähtsust omada välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse puhul.

(2) Välisministeeriumil, Politsei- ja Piirivalveametil, Kaitsepolitseiametil ja Eesti Töötukassal on õigus välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse taotlemise, omamise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise aluseks olevate asjaolude kontrollimiseks küsitleda välismaalast, tema perekonnaliikmeid ja muid asjassepuutuvaid isikuid ja asutusi ning siseneda isiku loal tema eluruumi või muusse ruumi või alale.

(3) Välismaalane, välismaalase perekonnaliige, välismaalase tööandja ja muu asjassepuutuv isik ja asutus on kohustatud tõendama Välisministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti ning Kaitsepolitseiameti nõudmisel välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse taotlemise, omamise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise asjaolusid.

(4) Tööandja on kohustatud viivitamata võimaldama Politsei- ja Piirivalveametile ning Kaitsepolitseiametile juurdepääsu tööruumidesse, töötajatele, andmetele ja dokumentidele, mis on seotud selle tööandja juures töötavate välismaalastega. Tööandja juures tehtud kontrolli tulemusi arvestatakse tööandja usaldusvääruse hindamisel, kui elamisloa või lühiajalise töötamise registreerimist taotletakse töötamiseks selle tööandja juures.

§ 294. Kohaliku omavalitsusüksuse kohustused

(1) Kohalik omavalitsusüksus on kohustatud tagama, et omavalitsuse territooriumil viibiva välismaalase elamisloa oleks vormistatud vastavalt käesolevale seadusele.

(2) Kohalik omavalitsusüksus on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveameti kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil seadusliku aluseta viibivast või töötavast välismaalast.

§ 295. Teavitamiskohustuse täitmine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmise korra ja tähtaja ning teavitamisel esitatavate andmete ja tõendite loetelu [kehtestab siseminister määrusega](#).

(2) [Siseminister võib kehtestada määrusega](#) käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmise vormi.

6. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 296. Riikliku järelevalve teostamine

(1) Politsei- ja Piirivalveametil, Kaitsepolitseiametil ja Eesti Töötukassal on õigus välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolude üle järelevalve teostamiseks küsitleda välismaalast, tema perekonnaliikmeid ja muid asjassepuutuvaid isikuid ja asutusi ning siseneda isiku loal tema eluruumi või muusse ruumi või alale või juriidilise isiku territooriumile.

(2) Välismaalane, välismaalase perekonnaliige, välismaalase tööandja ja muu asjassepuutuv isik ja asutus on kohustatud tegema koostööd, alluma tema suhtes kohaldatavatele järelevalvemeetmetele ning tõendama Politsei- ja Piirivalveameti ja Kaitsepolitseiameti nõudmisel välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolusid.

(3) Tööandja on kohustatud viivitamata võimaldama Politsei- ja Piirivalveametile ja Kaitsepolitseiametile juurdepääsu tööruumidesse, töötajatele, andmetele ja dokumentidele, mis puudutavad selle tööandja juures töötavaid välismaalasi.

§ 297. Muude järelevalvemeetmete kohaldamine

(1) Välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist eemalviibimise asjaolude üle järelevalve teostamisel võib Politsei- ja Piirivalveamet kohaldada politsei ja piirivalve seaduse §-des 7¹², 7¹⁶–7¹⁹ ja 7³²–7⁴⁰ sätestatud meetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Politsei ja piirivalve seaduse §-des 7³⁷ ja 7³⁸ sätestatud meetmeid võib kohaldada üksnes juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et ilma nimetatud meetmeid kohaldamata ei ole välismaalase eeldatava ebaseadusliku Eestis viibimise või töötamise tõkestamine tulemuslik ja muud meetmed on ammendunud.

(3) Politsei ja piirivalve seaduse §-s 7³² sätestatud meetet võib kohaldada üksnes politseiametnik.

7. peatükk

VASTUTUS

§ 298. Välismaalase seadusliku aluseta Eestis viibimine

Välismaalase seadusliku aluseta Eestis viibimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 299. Välismaalase transiiditsooni, riigipiirile ja ajutisele kontrolljoonele toimetamine

(1) Transporditeenust osutava füüsilise isiku poolt Eestis või transiiditsoonis viibimiseks seaduslikku alust mitteomava välismaalase Eesti riigipiirile, transiiditsooni või ajutisele kontrolljoonele vahetu toimetamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 krooni iga toimetatud isiku kohta.

§ 300. Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomavale välismaalasele Eestis töötamise võimaldamine

(1) Tööandja poolt Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomavale välismaalasele töötamise võimaldamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 301. Välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise võimaldamine

(1) Tööandja poolt välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise võimaldamise eest, sealhulgas välismaalase poolt seadusliku alusega kindlaks määratud tingimustele mittevastava töötamise võimaldamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 302. Seaduses sätestatud töötasu määrast väiksema töötasu maksmine

(1) Tööandja poolt välismaalasele Eestis töötamise eest käesolevas seaduses sätestatud töötasu määrast väiksema töötasu maksmise või töötasu mittemaksmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 303. Välismaalase ilma seadusliku aluseta Eestis töötamine

Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomava välismaalase poolt Eestis töötamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 304. Välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumine

Eestis töötamise tingimuste rikkumise eest, sealhulgas välismaalase poolt seadusliku alusega kindlaks määratud tingimustele mittevastava töötamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 305. Eestis seadusliku aluseta viibivale välismaalasele eluaseme võimaldamine

(1) Eestis seadusliku aluseta viibiva välismaalasega üürilepingu sõlmimise või temale eluaseme võimaldamise eest, välja arvatud välismaalase majutamisel majutusettevõttes, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 306. Teavitamiskohustuse täitmata jätmine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

§ 307. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 298–306 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 298–306 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on politseiasutus.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 308. Varem esitatud taotluste ja avalduste läbivaatamine

Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud taotlused ja avaldused vaadatakse läbi taotluse või avalduse esitamise ajal kehtinud tingimustel ja korras.

§ 309. Daktüloskopeerimise alustamise tähtaeg

Viisamenetlustes ning elamisloa ja tööloa menetlustes välismaalaste daktüloskopeerimise alustamise tähtpäeva kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 310. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses (RT I 1998, 98/99, 1575; 2009, 4, 26) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 8 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Ilma viibimisaluseta Eestis viibivale välismaalasele tehtud lahkumisettekirjutus kuulub sundtäitmisele alates 15. päevast ettekirjutuse tegemise päevast arvates.»;

2) paragrahvi 23 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Kui väljasaadetava kinnipidamine väljasaatmiskeskuses või politsei arestimajas turvalisuse või tervisekaitse kaalutlustel või muul põhjusel ei ole võimalik või on oluliselt raskendatud, võib väljasaadetavat väljasaatmiskeskuse juhataja otsusel majutada järelevalve all väljaspool väljasaatmiskeskust.»;

3) seadust täiendatakse §-dega 33⁸–33¹⁴ järgmises sõnastuses:

«§ 33⁸. Isikuandmete töötlemine

Eestis viibimise, elamise ja töötamise õiguspärasuse kontrollimise ja välismaalase Eestist väljasõidu kohustuse täitmise menetluses kohaldatakse isikuandmete töötlemisele välismaalaste seaduses sätestatud.

§ 33⁹. Välismaalase ja muu asjassepuutuva isiku kohustused

Eestis viibimise, elamise ja töötamise õiguspärasuse kontrollimise ja välismaalase Eestist väljasõidu kohustuse täitmise menetlustes on välismaalasel ja muul asjassepuutuval isikul välismaalaste seaduses sätestatud kaasaaitamiskohustus, tõendamiskohustus, teavitamiskohustus ja menetlustoimingutel osalemise kohustus.

§ 33¹⁰. Haldusaktide, toimingute ja menetlusedokumentide teatavakstegemine

Eestis viibimise, elamise ja töötamise õiguspärasuse kontrollimise ja välismaalase Eestist väljasõidu kohustuse täitmise menetlustes kohaldatakse haldusaktide, toimingute ja menetlusedokumentide teatavaks tegemisele välismaalaste seaduses sätestatud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 33¹¹. Seadusliku aluseta Eestis viibiva välismaalase daktüloskopeerimine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib daktüloskopeerida seadusliku aluseta Eestis viibivat vähemalt 14-aastast välismaalast vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2725/2000 (EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1–10). Daktüloskopeerimisel kogutud andmed võib edastada kontrollimiseks Eurodac-süsteemi keskküsuks vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 407/2002 (EÜT L 62, 5.03.2002, lk 1–5).

(2) Politsei- ja Piirivalveamet võib daktüloskopeerida ka seadusliku aluseta Eestis viibivat alla 14-aastast välismaalast, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(3) Alla 14-aastaselt välismaalasel sõrmejälgede võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige nimetatud isiku õiguste ja huvidega.

(4) Välismaalase suhtes, kes keeldub daktüloskopeerimisest, võidakse kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamise või sidumisvahendit.

(5) Daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse.

(6) Siseminister kehtestab määrusega daktüloskopeerimisel kogutud andmete riiklikusse sõrmejälgede registrisse edastamise vormi.

§ 33¹². Seadusliku aluseta Eestis viibivalt välismaalasel DNA-proovide võtmine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib võtta seadusliku aluseta Eestis viibivalt välismaalasel DNA-proovi, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(2) Alaealiselt DNA-proovide võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega.

(3) Välismaalase suhtes, kes keeldub DNA-proovide andmisest, võidakse kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamise või sidumisvahendit.

(4) DNA-proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA-registrisse.

§ 33¹³. Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmete töötlemine

Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute andmeid töödeldakse Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus.

§ 33¹⁴. Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogu

(1) Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogu on siseministri asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab siseminister määrusega.

(2) Andmekogu pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis ebaseadusliku viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määrukses sätestatud ülesannete täitmise käigus Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ebaseadusliku viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud.»;

4)seadust täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

«Nõukogu määrus (EÜ) nr 2725/2000, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil (EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1–10); nõukogu määrus (EÜ) nr 407/2002, millega nähakse ette sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil käsitleva määruse (EÜ) nr 2725/2000 teatavad rakenduseeskirjad (EÜT L 62, 5.03.2002, lk 1–5).»

§ 311. Euroopa Liidu kodaniku seaduse muutmise

Euroopa Liidu kodaniku seaduses (RT I 2006, 26, 191) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 10 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Perekonnaliikmel on õigus koos Euroopa Liidu kodanikuga Eestis viibida, kui tal on kehtiv reisidokument ja viisa.

(2) Viisat ei pea olema perekonnaliikmel, kellel on välismaalaste seaduses sätestatud muu seaduslik alus Eestis viibimiseks.»;

2)paragrahvi 10 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

«(2¹) Perekonnaliikmele võib anda viisa, kui:

- 1) tal on kehtiv reisidokument;
- 2) on tõendatud, et ta reisib koos Euroopa Liidu kodanikuga või ühineb temaga ja
- 3) on tõendatud tema perekonnaliikme staatus.

(2²) Perekonnaliikmel ei pea olema tervisekindlustuslepingut.»;

3)seadust täiendatakse §-dega 10¹ ja 11¹ järgmises sõnastuses:

«§ 10¹. Perekonnaliikmele viisa andmisest keeldumine

(1) Perekonnaliikmele keeldutakse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa andmisest viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Perekonnaliikmele keeldutakse pikaajalise viisa andmisest, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) isikul puudub kehtiv reisidokument;
- 2) isiku reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) isiku suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld ja
- 4) isik võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele.

(3) Perekonnaliikmele viisa andmisest keeldumist põhjendatakse ning viisa andmisest keeldumise põhjus ja sellega seonduvad asjaolud tehakse isikule teatavaks ulatuses, mis ei ole vastuolus Euroopa Liidu mis tahes liikmesriigi avaliku korra või riigi julgeoleku tagamise vajadusega.»

«§ 11¹. Perekonnaliikmele antud viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Perekonnaliikmele antud lühiajaline viisa ja lennujaama transiidiviisa tühistatakse ja tunnistatakse kehtetuks viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Perekonnaliikmele antud pikaajaline viisa tühistatakse või tunnistatakse kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) isikul puudub kehtiv reisidokument;
- 2) isiku reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) isiku suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld ja
- 4) isik võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele.

(3) Perekonnaliikmele antud viisa tühistamist ja viisa kehtetuks tunnistamist põhjendatakse ning viisa tühistamise ja viisa kehtetuks tunnistamise põhjus ja sellega seonduvad asjaolud tehakse isikule teatavaks ulatuses, mis ei ole vastuolus Euroopa Liidu mis tahes liikmesriigi avaliku korra või riigi julgeoleku tagamise vajadusega.

(4) Perekonnaliige võib esitada halduskohtule viisa tühistamise ja viisa kehtetuks tunnistamise peale kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.»;

4)paragrahvi 52 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikme tähtajalise elamisõiguse ja selle pikendamise ning Euroopa Liidu kodaniku ja tema perekonnaliikme alalise elamisõiguse registreerimise ning elamisõigusega seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute andmeid töödeldakse välismaalaste seaduses sätestatud alusel asutatud elamislubade ja töölubade registris.»

§ 312. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses (RT I 2006, 58, 439; 2009, 59, 386) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 39 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Riigilõivu ei võeta välismaalaste seaduse alusel kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa või selle pikendamise taotluse läbivaatamise eest.»;

2)paragrahvi 39 lõike 2 punkt 2 ja lõige 7 tunnistatakse kehtetuks;

3)paragrahvi 39 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(3) Viisataotluse läbivaatamise eest on riigilõivu tasumisest vabastatud:

- 1) alla 6-aasta vanune laps;
- 2) lühiajalise viisa taotluse puhul õpingute või täiendusõppe eesmärgil reisiv õpilane, üliõpilane ja kraadiõppe üliõpilane ning temaga kaasas olev õpetaja;
- 3) lühiajalise viisa taotluse puhul teadlane, kes reisib teadusliku uurimistegevuse eesmärgil, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitusel 2005/761/EÜ liikmesriikide poolt ühtsete lühiajaliste viisade

andmise hõlbustamise kohta kolmandate riikide teadlastele, kes reisivad ühenduses teadusliku uurimistegevuse eesmärgil (ELT L 289, 3.11.2005, lk 23–25);

4) lühiajalise viisa taotluse puhul kuni 25 aasta vanune mittetulundusühingu esindaja, kes osaleb mittetulundusühingu korraldatud seminaril, konverentsil, spordi-, kultuuri- või haridusüritusel;

5) Eesti kodaniku perekonnaliige;

6) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku perekonnaliige;

7) isik, kes saabub Eestisse Vabariigi Presidendi, Riigikogu juhatuse liikme, Vabariigi Valitsuse liikme, õiguskantsleri, riigikontrolöri, Riigikohtu esimehe või kaitseväge juhataja kutsel põhjendatud kultuurihuvide, välispoliitiliste, arengupoliitiliste või muude oluliste üldiste huvide edendamiseks või humanitaarloomustel;

8) isik Vabariigi Valitsuse otsusega või Vabariigi Valitsuse sõlmitud rahvusvahelises lepingus või Euroopa Liidu õigusaktis või rahvusvahelise kohustusega ettenähtud juhul või rahvusvahelise tava kohaselt;

9) diplomaatilise ja teenistuspassi kasutaja.»;

4)paragrahvi 39 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

«(3¹) Viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest on riigilõivu tasumisest vabastatud isik, kes on taotlenud viibimisaja pikendamist vääramatut jõu tõttu või humanitaarloomustel.»;

5)paragrahvi 39 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(5) Viisataotluse läbivaatamise eest võib konsulaarameetnik või piiripunktis viisa andmiseks või andmisest keeldumiseks pädev ametiisik riigilõivu tasumisest vabastada või vähendada tasutava riigilõivu määra, kui seda tehakse kultuuri- või spordihuvide, välispoliitika, arengupoliitika või muude oluliste üldiste huvide edendamiseks või humanitaarloomustel.»;

6)paragrahvi 39 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahvi 240 lõiked 2, 3 ja 9 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 240 lõikes 6 asendatakse number «390» numbriga «470»;

9)paragrahvi 240 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses:

«(11) 6–12 aasta vanuse lapse viisataotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 545 krooni.»

§ 313. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmine

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses (RT I 2006, 2, 3; 2009, 39, 262) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 1 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Käesolev seadus reguleerib välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise aluseid, rahvusvahelist kaitset taotleva välismaalase ja rahvusvahelise kaitse saanud välismaalase õiguslikku seisundit ning Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikke aluseid, lähtudes välislepingutest ja Euroopa Liidu õigusaktidest.»;

2)paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 45. Elamisluba omava välismaalase Eestis töötamine

Välismaalane, kellele on antud elamisluba käesoleva seaduse alusel, võib Eestis töötada ilma tööloata.»;

3)paragrahv 46 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 46. Rahvusvahelise kaitse saanud välismaalase perekonnaliikme elamisluba

(1) Kui välismaalasele on antud elamisluba käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud alusel, annab Politsei- ja Piirivalveamet käesoleva seaduse §-s 7 nimetatud perekonnaliikmele perekonnaliikme elamisloa.

(2) Kui välismaalase perekonnaliige vajab rahvusvahelist kaitset, antakse talle koos perekonnaliikme elamisloaga ka rahvusvaheline kaitse samal alusel ja sama kehtivusajaga kui välismaalasele.

(3) Perekonnaliikme elamisluba pikendatakse samaks kehtivusajaks kui välismaalase elamisluba.

(4) Kui elamisloa pikendamisel ilmneb, et perekonnaliige, kellele on antud lisaks perekonnaliikme elamisloale ka rahvusvaheline kaitse, ei vaja enam rahvusvahelist kaitset, pikendatakse tema elamisloa, ilma et sellega kaasneks rahvusvaheline kaitse.

(5) Perekonnaliige peab elamisloa taotluse esitama esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kuue kuu möödumisel välismaalasele elamisloa andmisest.

(6) Kui perekonna taasühinemine on võimalik muus riigis, võib Politsei- ja Piirivalveamet nõuda, et perekonnaliikme elamisloa taotlemisel peab välismaalasel, kelle juurde elama tahetakse asuda, olema püsiv legaalne sissetulek, mis tagab perekonna ülalpidamise Eestis, perekonnal peab olema tegelik eluruum Eestis ning välismaalase perekonnaliige peab omama kehtivat tervisekindlustuslepingut, mis tagaks tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise elamisloa kehtivusajal.

(7) Kui perekonnaliige esitab elamisloa taotluse hiljem kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tähtajal, võib Politsei- ja Piirivalveamet nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud tingimuste täitmist. Tingimuste täitmata jätmise korral võib Politsei- ja Piirivalveamet keelduda perekonnaliikmele elamisloa andmisest.

(8) Perekonnaliikmele elamisloa andmisest või selle pikendamisest keeldutakse või elamisloa tunnistatakse kehtetuks:

- 1) kui perekonnaliige ohustab riigi julgeolekut, ühiskondlikku turvalisust või avalikku korda;
- 2) käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 või 3 sätestatud juhul või
- 3) kui perekonna taasühinemine on võimalik muus riigis ning käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud tingimused ei ole täidetud.

(9) Perekonnaliikmele antud elamisloa suhtes kohaldatakse järgmisi lisatingimusi:

- 1) tähtajalise elamisloa kehtivusaeg ei tohi ületada välismaalase tähtajalise elamisloa kehtivusaega;
- 2) tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui välismaalasele antud tähtajalist elamisloa ei pikendata;
- 3) tähtajaline elamisloa tunnistatakse kehtetuks samaaegselt välismaalase elamisloa kehtetuks tunnistamisega ja
- 4) tähtajaline elamisloa tunnistatakse kehtetuks, kui elamisloa andmise aluseks olnud asjaolu on ära langenud.

(10) Kui perekonnaliige on saanud perekonnaliikme elamisloa ja elamisloa andmise aluseks olnud asjaolu on ära langenud, kuid tema Eestist lahkuma kohustamine oleks ilmselgelt liiga koormav, võib talle anda välismaalaste seaduses sätestatud asjaoludel ja tingimustel vastavalt elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde või elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde.

(11) Alaealise lapse elamisloa ei või kehtetuks tunnistada ega keelduda selle pikendamisest, kui see ei ole kooskõlas lapse õiguste ja huvidega.

(12) Kui välismaalasele anti elamisloa kui alaealisele lapsele, siis ei kohaldata pärast tema täisealiseks saamist tema suhtes käesoleva paragrahvi lõiget 9.

(13) Välismaalasel, kelle juurde elama asumiseks perekonnaliikmele elamisloa antakse, on välismaalaste seaduses sätestatud kutsuja kohustused. Kui välismaalane on saatjata alaealine, ei ole tal kutsuja kohustusi enne täisealiseks saamist.

(14) Kui perekonnaliikmele antud elamisloa kehtivus lõpeb ja perekonnaliige on esitanud uue elamisloa taotluse välismaalaste seaduses või käesolevas seaduses sätestatud alusel, on tal lubatud riigis viibida kuni tema elamisloa taotluse suhtes otsuse tegemiseni.

(15) Kui perekonnaliikme poolt esitatud elamisloa taotlus on ilmselgelt alusetu või on alust arvata, et see on esitatud riigist lahkumise kohustuse edasilükkamiseks või täitmata jätmiseks, ei pea võimaldama perekonnaliikmel riigis viibida kuni tema elamisloa taotluse suhtes otsuse tegemiseni.

(16) Käesoleva paragrahvi lõikes 15 nimetatud juhul tehakse perekonnaliikmele väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras ettekirjutus Eestist lahkumiseks ja see võidakse kohe sundtäita.»

§ 314. Välissuhtlemisseaduse muutmine

Välissuhtlemisseaduse (RT I 2006, 32, 248; 2009, 29, 175) § 9 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Konsulaarfunktsioonide täitmisel osutab Välisministeerium konsulaarteenust ja konsulaarabi ning täidab muid konsulaarfunktsioone, sealhulgas annab välisesinduste kaudu viisasid konsulaarseaduse kohaselt.»

§ 315. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seaduses (RT I 1993, 44, 637; 2009, 51, 347) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5¹ lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahv 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 10. Viisa mõiste

Viisa on välismaalasele antav luba Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks vastavalt riigipiiri seaduses sätestatule ja Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis ajutiseks viibimiseks vastavalt viisaga määratud tingimustele, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.»;

3)paragrahvi 10¹tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Viisaga määratakse kindlaks järgmised tingimused:

- 1) kehtivusaeg – ajavahemik, mille jooksul viisa kehtib ühe-, kahe- või mitmekordseks Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks, Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis viibimiseks ja Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumilt, Eestist või lennujaama transiiditsoonist lahkumiseks;
- 2) viibimisaeg – päevade arv, mille kestel võib välismaalane viisa kehtivusajal Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis viibida;
- 3) kordsus – viisa kehtivusaja jooksul välismaalasele Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiste lubatud arv ja
- 4) territoriaalne kehtivus – ühe või mitme Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva riigi territoorium või lennujaama transiiditsoon, kus välismaalane võib viibida tingimusel, et viisaruumi sisenetakse ja sealt lahkutakse territoriaalse kehtivusega määratud riigi territooriumi kaudu.

(2) Välismaalane on kohustatud Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva riigi territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni saabumise, seal viibimise ja sealt lahkumise puhul järgima viisaga määratud tingimusi.»;

4)paragrahvi 10²tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Ühekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalase Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(2) Ühekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalase Eestist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(3) Mitmekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist varem;
- 4) välismaalasele viisaga lubatud Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 5) viisa tühistamisel või
- 6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(4) Mitmekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Eestist varem;

4) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Eestist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;

5) viisa tühistamisel või

6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(5) Hiljemalt viisa kehtivuse lõppemise ajaks on välismaalane kohustatud Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumilt, Eestist või lennujaama transiiditsoonist lahkuma.»;

5)paragrahvi 10³tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Viisa liigid on:

1) lennujaama transiidiviisa;

2) lühiajaline viisa ja

3) pikaajaline viisa.»;

6)paragrahvi 10⁴tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Lennujaama transiidiviisa võib välismaalasele anda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58) (edaspidi *viisaeeskiri*), sätestatud alustel.»;

7)paragrahv 10⁵tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 10⁶tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud alustel.»;

9)paragrahvi 10⁷lõikest 1 jäetakse välja sõnad «(liik D)»;

10)paragrahvi 10⁸lõikes 1 asendatakse sõnad «B- või C-liiki» sõnaga «lühiajalise»;

11)paragrahvi 10⁸lõikes 2 asendatakse sõna «C-liiki» sõnaga «lühiajalise»;

12)paragrahvi 10⁸lõikes 3 asendatakse sõna «D-liiki» sõnaga «pikaajalise»;

13)paragrahvi 10⁹lõike 1, § 10¹⁰lõigete 1 ja 2 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna «Viisa» sõnadega «Pikaajaline viisa» vastavas käändes;

14)paragrahvi 10⁹lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu «Tervisekindlustuslepingut ei pea» sõnadega «pikaajalise viisa puhul»;

15)paragrahvi 10⁹täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud tingimustel.»;

16)paragrahvi 10¹⁰lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad «§-s 10⁹» sõnadega «§ 10⁹lõikes 1»;

17)paragrahvi 10¹⁰lõige 1¹tunnistatakse kehtetuks;

18)paragrahvi 10¹⁰täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

«(2¹) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa andmisest keeldutakse viisaeeskirjas sätestatud alustel.»;

19)paragrahvi 10¹¹(sõnastus kuni EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmiseni) lõikes 1 asendatakse sõna «viisa» sõnadega «pikaajalise viisa»;

20)paragrahvi 10¹¹(sõnastus kuni EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmiseni) lõigetes 2 ja 3 asendatakse sõna «viisataotluse» sõnadega «pikaajalise viisa taotluse»;

21)paragrahvi 10¹¹(sõnastus kuni EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmiseni) lõikes 5 asendatakse sõnad «viisa taotleja» sõnadega «pikaajalise viisa taotleja»;

22)paragrahvi 10¹¹(sõnastus kuni EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmiseni) täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

«(6) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemisele Eesti välisesinduses kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.»;

23)paragrahvi 10¹¹(sõnastus alates EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmisest) lõikes 1 asendatakse sõna «viisa» sõnadega «pikaajalise viisa»;

24)paragrahvi 10¹¹(sõnastus alates EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmisest) lõigetes 1¹–3 ja 5 asendatakse sõna «viisataotluse» sõnadega «pikaajalise viisa taotluse»;

25)paragrahvi 10¹¹(sõnastus alates EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmisest) lõigetes 2 ja 5 asendatakse sõnad «kaks aastat» sõnadega «59 kuud»;

26)paragrahvi 10¹¹(sõnastus alates EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmisest) lõikes 4 asendatakse sõnad «viisa taotleja» sõnadega «pikaajalise viisa taotleja»;

27)paragrahvi 10¹¹(sõnastus alates EL ühtse viisainfosüsteemi VIS kasutusele võtmisest) täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

«(8) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemisele Eesti välisesinduses kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.»;

28)paragrahvi 10¹³tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Piiripunktis võib taotleda üksnes lühiajalist viisat.

(2) Piiripunktis viisa taotlemisele kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.»;

29)paragrahvi 10¹⁴tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Üldjuhul piiripunktis viisat ei anta.

(2) Piiripunktis viisa andmise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.»;

30)paragrahvi 10¹⁹lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu «võib erandina» sõnaga «pikaajalise»;

31)paragrahvi 10¹⁹täiendatakse lõigetega 4¹ja 4²järgmises sõnastuses:

«(4¹) Politsei- ja Piirivalveamet võib lühiajalise viisaga või lennujaama transiidiviisaga määratud viibimisaega pikendada viisaeeskirjas sätestatud alustel ja tingimustel.

(4²) Viisaga lubatud viibimisaja pikendamisel kauemaks kui viisa kehtivusaeg pikeneb viisa kehtivusaeg viisaga määratud viibimisaja lõppemiseni.»;

32)paragrahvi 10¹⁹lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud pikaajalise viisaga määratud viibimisaja pikendamise tingimusi ja korda kohaldatakse ka käesoleva seaduse § 5¹1. lõike punktides 5, 6 ja 8 nimetatud alusel Eestis viibiva välismaalase puhul.»;

33)paragrahvi 10²¹lõikes 1³asendatakse sõnad «kaks aastat» sõnadega «59 kuud»;

34)paragrahvi 10²¹lõikes 3 asendatakse sõna «Viibimisaja» sõnadega «Pikaajalise viisaga määratud viibimisaja»;

35)paragrahvi 10²¹lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Viibimisaja pikendamise taotlemisel peab välismaalane tõendama viibimisaja pikendamise aluseks olevaid asjaolusid.»;

36)paragrahvi 10²¹lõiget 5 täiendatakse pärast sõnu «isikute hulka» sõnadega «või isikute hulka, keda viisaeeskirjas sätestatu kohaselt ei daktüloskopeerita»;

37)paragrahvi 10²²lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«5) on kahtlus, et välismaalase viibimisaja pikendamise eesmärk ei vasta tegelikule Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluvate riikide territooriumil või Eestis jätkuva viibimise eesmärgile;»;

38)paragrahvi 10²⁴lõiked 1 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

39)paragrahvi 10²⁴lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Viibimisaja võib ennetähtaegselt lõpetada käesoleva seaduse § 5¹ 1. lõike punktides 5, 6 ja 8 nimetatud alusel Eestis viibiva välismaalase puhul.»;

40)paragrahvi 10²⁴lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(7) Välismaalase viibimisaja võib ennetähtaegselt lõpetada ka käesoleva seaduse § 10²⁵ 4. lõikes nimetatud asjaolu ilmnemisel.»;

41)paragrahvi 10²⁵pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«**§ 10²⁵. Viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine**»;

42)paragrahvi 10²⁵lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Viisa tühistamine ja viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine haldusmenetluse seaduse mõistes.»;

43)paragrahvi 10²⁵täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1²järgmises sõnastuses:

«(1¹) Viisa tühistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine tagasiulatuvalt algusest peale. Viisa tühistatakse, kui ilmneb, et selle andmise ajal ei olnud viisa andmise tingimused täidetud.

(1²) Viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine edasiulatuvalt otsuse tegemise hetkest alates. Viisa tunnistatakse kehtetuks, kui ilmneb, et selle andmiseks vajalikud tingimused ei ole enam täidetud.»;

44)paragrahvi 10²⁵lõiked 2–5 ja 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Viisa tühistab ja tunnistab kehtetuks Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

(3) Viisa võib tühistada ja kehtetuks tunnistada igal ajal enne välismaalase Eestisse saabumist, piiripunktis või välismaalase Eestis viibimise ajal.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1²sätetatule tunnistatakse pikaajaline viisa kehtetuks, kui:

- 1) pärast viisa andmist ilmneb või tekib asjaolu, mis on viisa andmisest keeldumise aluseks;
- 2) viisa andmise põhjuseks olnud asjaolu on oluliselt muutunud või ära langenud;
- 3) välismaalase suhtes ilmneb sissesõidukeelu kohaldamise või sissesõidukeeldu kohaldamata riiki mittelubamise aluseks olev asjaolu;
- 4) välismaalane töötab Eestis seadusliku aluseta;
- 5) välismaalane on Eestis viibides toime pannud süüteo;
- 6) ilmnevad muud viisa kehtetuks tunnistamise alused või
- 7) välismaalase suhtes on kohaldatud sissesõidukeeldu.

(5) Viisa tühistamist ja kehtetuks tunnistamist ei põhjendata.»

«(7) Viisa tühistamisel ja viisa kehtetuks tunnistamisel on Eestis viibiv välismaalane kohustatud viivitamata Eestist lahkuma, kui välismaalasel puudub riigis viibimiseks seaduslik alus. Lahkumiskohustus võidakse viivitamata täita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.»;

45)paragrahvi 10²⁵lõiked 4¹ ja 4²tunnistatakse kehtetuks;

46)paragrahvi 10²⁶lõiget 1, § 10²⁷lõiget 1, § 10²⁸lõike 1 punkti 2 ning §-i 10³⁰täiendatakse pärast sõnu «viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise» sõnadega «viisa tühistamise»;

47)paragrahvi 10²⁸lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna «viisa» sõnadega «pikaajalise viisa»;

48)paragrahvi 10²⁸lõike 1 punktid 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

- «6) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita;
- 7) muud isikud või isikute kategooriad, keda pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita ja»;

49)paragrahvi 10²⁸lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Välisminister kehtestab määrusega pikaajalise viisa taotluse vormi ja täitmise nõuded.»;

50)seadust täiendatakse §-ga 10³¹järgmises sõnastuses:

«§ 10³¹. Viisataotluse menetlemisega seotud ülesannete üleandmine eraõiguslikule isikule

Välisministeerium võib viisataotluse vastuvõtmise ja biomeetriliste andmete võtmise ülesande halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule isikule, kes vastab viisaeeskirjas sätestatud kaubanduslikule vahendajale esitatavatele nõuetele.»;

51)paragrahvi 15¹lõiget 3 täiendatakse pärast sõnu «pikendamise taotlemise» sõnaga «, tühistamise»;

52)seadust täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

«Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58).»

§ 316. Seaduse kehtetuks tunnistamine

Välismaalaste seadus (RT I 1993, 44, 637; 2009, 51, 347) tunnistatakse kehtetuks.

§ 317. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. oktoobril.

(2) Käesoleva seaduse § 310 punkt 1, § 311, § 312 punktid 3–9 ja § 315 jõustuvad 2010. aasta 5. aprillil.

(3) Käesoleva seaduse § 310 punkt 2 jõustub üldises korras.

---

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikide vahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.08.2008, lk 60–81); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58); nõukogu otsus 2008/633/JSK, mis käsitleb liikmesriikide määratud asutuste ja Europol'i juurdepääsu viisainfosüsteemile (VIS) terroriaktide ja teiste raskete kuritegude ärahoidmise, avastamise ja uurimise eesmärgil (ELT L 218, 13.08.2008, lk 129); nõukogu määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.03.2001, lk 1–7).

Riigikogu esimees Ene ERGMA